

LEGE
privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta Lege:

- transpune parțial Regulamentul (UE) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (Regulamentul privind infrastructura gigabit), CELEX: 02024R1309, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 1309/2022 din 8 mai 2024;

- transpune parțial Recomandarea (UE) 2020/1307 a Comisiei din 18 septembrie 2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19, CELEX: 32020H1307, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 305/33 din 12 septembrie 2020.

Articolul 1. Obiect și domeniu de aplicare

(1) Obiectivul prezentei legi este să faciliteze și să stimuleze introducerea unor rețele de foarte mare capacitate, prin măsuri care promovează utilizarea în comun a infrastructurii fizice deja existente, asigură accesul pe proprietăți și permit instalarea cu mai multă eficiență a unor rețele noi, pentru a reduce timpul necesar și costurile asociate introducerii acestor rețele și a impactului lor asupra mediului.

(2) În cazul în care oricare dintre dispozițiile prezentei legi intră în contradicție cu o dispoziție din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 sau Legea privind securitatea cibernetică nr. 48/2023, dispozițiile relevante ale legilor respective prevalează.

(3) Prezenta lege stabilește cerințe minime pentru atingerea obiectivelor stabilite la alineatul (1), fără a se aduce atingere dreptului de a fi menținute sau introduse măsuri mai stricte sau mai detaliate decât aceste cerințe minime, în conformitate cu legislația în vigoare, în cazul în care aceste măsuri servesc la promovarea utilizării în comun a infrastructurii fizice deja existente sau la facilitarea unei instalări mai eficiente a unor infrastructuri fizice noi.

(4) Prin derogare de la alineatul (3) de la prezentul articol, nu se mențin sau nu se introduc măsurile prevăzute la alineatul respectiv în ceea ce privește articolul 3

alineatul (5) primul paragraf literele (a)-(e), articolul 3 alineatele (7) și (10), articolul 4 alineatul (7), articolul 5 alineatul (2) al doilea paragraf, articolul 5 alineatul (5), articolul 6 alineatul (2) și articolul 10 alineatele (7) și (8).

(5) Prezenta lege nu aduce atingere responsabilității autorităților publice competente de a proteja securitatea națională și competenței acestora de a proteja alte funcții esențiale ale statului, inclusiv asigurarea integrității teritoriale a statului și menținerea ordinii publice.

Articolul 2. Definiții

În sensul prezentei legi, se aplică definițiile prevăzute în Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025, în special definițiile privind „rețeaua de comunicații electronice”, „rețeaua de foarte mare capacitate”, „rețeaua publică de comunicații electronice”, „punctul terminal al rețelei”, „facilitățile asociate”, „utilizatorul final”, „securitatea rețelelor și serviciilor”, „accesul” și „furnizorul de rețele publice de comunicații electronice”.

De asemenea, se aplică următoarele definiții:

1. *operator de rețea* înseamnă:

a) un furnizor de rețele publice de comunicații electronice în sensul definiției de la art. 2 pct. 36 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025;

b) o întreprindere în sensul Legii concurenței nr. 183/2012, înregistrată în Republica Moldova conform Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali care pune la dispoziție o infrastructură fizică destinată să furnizeze:

i) un serviciu de producție, transport sau distribuție a:

- gazului;
- energiei electrice, inclusiv a iluminatului public;
- energiei termice;
- apei, inclusiv evacuarea sau tratarea apelor uzate și sistemele de canalizare și de drenare;

ii) servicii de transport, inclusiv căile ferate, drumurile, inclusiv drumurile urbane, tunelurile, porturile și aeroporturile;

2. *organisme de drept public* - organisme care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

a) sunt constituite în scopul explicit de a răspunde nevoilor de interes general și nu au caracter industrial sau comercial;

b) au personalitate juridică; și

c) sunt finanțate în proporție majoritară de autorități publice centrale sau locale sau de alte organisme de drept public; ori gestionarea acestora este supravegheată de autoritățile sau organismele respective; ori au un consiliu administrativ, de conducere sau de supraveghere, în care jumătate dintre membrii săi sunt numiți de autoritățile publice centrale sau locale ori de alte organisme de drept public;

3. *organism din sectorul public* - autoritate publică centrale sau locală, organism de drept public sau asociație formată din una sau mai multe astfel de autorități sau din unul sau mai multe astfel de organisme de drept public;

4. *infrastructură fizică* înseamnă:

a) orice element al unei rețele care este menit să găzduiască alte elemente ale unei rețele fără a deveni un element activ al rețelei în sine, cum ar fi țevile, pilonii, conductele, camerele de inspecție, gurile de vizitare, cabinetele, instalațiile de antenă, turnurile și stâlpii, precum și clădirile, inclusiv acoperișurile acestora și părți ale fațadelor lor, sau intrările în clădiri și orice alt bun, inclusiv mobilierul stradal precum stâlpii de iluminat, semnele de circulație, semafoarele, panourile și porțile de taxare, precum și stațiile de autobuz/troleibuz și de tramvai și stațiile de metrou și de tren;

b) în cazul în care nu fac parte dintr-o rețea și sunt deținute sau controlate de organisme din sectorul public: clădirile, inclusiv acoperișurile acestora și părți ale fațadelor lor, sau intrările în clădiri și orice alt bun, inclusiv mobilierul stradal precum stâlpii de iluminat, semnele de circulație, semafoarele, panourile și porțile de taxare, precum și stațiile de autobuz/troleibuz și de tramvai și stațiile de metrou și de tren.

Cablurile, cablurile de fibră optică, inclusiv fibra neagră, precum și elementele rețelelor utilizate pentru furnizarea apei potabile, în sensul definiției de la art. 2 al Legii privind calitatea apei potabile nr. 182/2019, nu sunt infrastructuri fizice în sensul prezentei legi;

5. *lucrări civile* - rezultatul unui ansamblu de lucrări de construcții sau de inginerie civilă care este suficient ca atare pentru a îndeplini o funcție economică sau tehnică și care presupune existența unuia sau mai multor elemente ale unei infrastructuri fizice;

6. *infrastructură fizică interioară* - infrastructura fizică sau instalațiile existente în spațiul utilizatorului final, inclusiv elementele aflate în coproprietate, destinate să găzduiască rețele de acces cablate și/sau fără fir, în cazurile în care aceste rețele de acces sunt capabile să furnizeze servicii de comunicații electronice și să conecteze punctul de acces în clădire cu punctul terminal al rețelei;

7. *cablaj de fibră optică interior* - cabluri din fibră optică existente în spațiul utilizatorului final, inclusiv elementele aflate în coproprietate, destinate să furnizeze servicii de comunicații electronice și să conecteze punctul de acces în clădire cu punctul terminal al rețelei;

8. *infrastructură fizică interioară pregătită pentru rețele prin fibră optică* - infrastructura fizică interioară destinată să găzduiască elemente de fibră optică;

9. *lucrări de renovare majoră* - lucrări civile executate în spațiul utilizatorului final, care includ modificări structurale ale întregii infrastructuri fizice interioare sau ale unei părți substanțiale a acesteia și care necesită, în conformitate cu Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023, o autorizație de construire;

10. *autorizație* - o decizie sau un set de decizii explicite sau implicite luate simultan sau succesiv de către una sau mai multe autorități competente, care sunt necesare în temeiul actelor normative pentru ca o întreprindere să efectueze lucrări de construcții sau civile necesare pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate;

11. *punct de acces* - punctul fizic, situat în interiorul sau la exteriorul clădirii, accesibil pentru întreprinderi care furnizează sau sunt autorizate să furnizeze rețele

publice de comunicații electronice, prin care este pusă la dispoziție conexiunea cu infrastructura fizică interioară pregătită pentru rețele prin fibră optică;

12. *drepturi de acces* - drepturi acordate unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice, sau unei întreprinderi autorizate să furnizeze o rețea de comunicații electronice alta decât cea destinată publicului, pentru instalarea pe proprietăți publice sau private, deasupra sau dedesubtul acestora infrastructuri necesare pentru instalarea rețelelor de foarte mare capacitate și a facilităților asociate, precum și altor tipuri de rețele de comunicații electronice.

Articolul 3. Accesul la infrastructura fizică existentă

(1) Operatorii de rețea și organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică răspund, la solicitarea scrisă a unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice, tuturor solicitărilor rezonabile de acces la infrastructura fizică respectivă, potrivit unor clauze și condiții echitabile și rezonabile, inclusiv în ceea ce privește prețul, în vederea instalării unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a unor facilități asociate. Totodată, organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică răspund tuturor solicitărilor rezonabile de acces potrivit unor clauze și condiții nediscriminatorii. Solicitări scrise precizează elementele infrastructurii fizice pentru care se solicită accesul, inclusiv intervalul de timp aferent. Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (în continuare - Agenția), stabilește cerințe detaliate legate de aspectele administrative ale cererilor.

(2) La cererea unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice, persoanele juridice care sunt active în principal în calitate de locatari (arendași) ai unor terenuri sau în calitate de titulari de drepturi asupra unor terenuri, altele decât drepturile de proprietate, pe care se preconizează că vor fi instalate sau au fost deja instalate infrastructuri în vederea introducerii unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate, ori care gestionează contracte de locațiune (arendă) în numele proprietarilor de terenuri, pe de o parte, și furnizorii de rețele publice de comunicații electronice, pe de altă parte, negociază accesul la aceste terenuri cu bună-credință, inclusiv cu privire la preț care nu va depăși tarifele maxime stabilite în temeiul art. 45 alin. (1)-(3) din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025, care, după caz, reflectă condițiile de piață, în conformitate cu actele normative cu privire la contracte.

Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și persoanele juridice menționate la prezentul alineat informează Agenția, în termen de 10 zile lucrătoare, cu privire la acordurile care au fost încheiate în conformitate cu primul alineat, inclusiv cu privire la prețul convenit.

Agenția, în condițiile legislației aplicabile și a prezentei legi, oferă orientări privind termenii și condițiile, inclusiv privind prețul, pentru a facilita încheierea unor astfel de acorduri.

(3) Proprietarii de clădiri comerciale private care nu sunt proprietatea unui operator de rețea sau nu sunt controlate de acesta răspund, la solicitarea scrisă a unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice, cererilor de acces la clădirile respective, inclusiv la acoperișurile acestora, în vederea instalării unor elemente ale

rețelelor de foarte mare capacitate sau a unor facilități asociate potrivit unor clauze și condiții echitabile și rezonabile și la un preț care să reflecte condițiile pieței, conform art. 45 alin. (3) din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025. Înainte ca solicitantul de acces să prezinte o astfel de solicitare, trebuie îndeplinite toate condițiile următoare:

a) clădirea este situată într-o zonă rurală sau o regiune îndepărtată, astfel cum acestea sunt definite de Agenție;

b) nu există nicio altă rețea de foarte mare capacitate de același tip – fixă sau mobilă – cu cea pe care solicitantul de acces intenționează să o instaleze în zona pentru care este depusă cererea de acces și nu există niciun plan de instalare a unei astfel de rețele, conform informațiilor oferite de punctul unic de informare disponibile la data solicitării;

c) nu există o infrastructură fizică în zona pentru care se face solicitarea, deținută sau controlată de operatori de rețea sau de organisme din sectorul public, care să fie adecvată tehnic pentru a găzdui elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate.

Lista categoriilor de clădiri comerciale care sunt scutite de obligația de a da curs unei astfel de cereri de acces din motive de siguranță publică, apărare, securitate și sănătate publică este specificată în anexa nr.1. Lista și criteriile aplicate pentru identificarea categoriilor respective de clădiri se publică prin intermediul unui punct de informare unic.

(4) Atunci când stabilesc clauze și condiții echitabile și rezonabile, inclusiv în materie de prețuri, pentru acordarea accesului și pentru a evita prețurile excesive, operatorii de rețea și organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică iau în considerare, după caz, cel puțin următoarele:

a) contractele existente și clauzele și condițiile comerciale convenite între furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care solicită acces și operatorii de rețea sau organismele din sectorul public care acordă acces la infrastructura fizică;

b) necesitatea de a se garanta că furnizorul de acces are o posibilitate corectă de a recupera costurile pe care le suportă pentru a oferi acces la infrastructura sa fizică, luând în considerare condițiile naționale specifice, modelele de afaceri și orice structură de tarifyare instituită pentru a oferi o posibilitate corectă pentru recuperarea costurilor; în cazul rețelelor de comunicații electronice, se ține seama, de asemenea, de orice măsură corectivă impusă de Agenție;

c) orice cost suplimentar de întreținere și adaptare care decurge din asigurarea accesului la infrastructura fizică relevantă;

d) impactul accesului solicitat asupra planului de afaceri al furnizorului de acces, inclusiv investițiile în infrastructura fizică la care a fost solicitat accesul;

e) în cazul specific al accesului furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice la infrastructura fizică, toate orientările relevante în temeiul alineatului 13), în special:

1) viabilitatea economică a investițiilor respective, în funcție de profilul de risc al acestora;

2) necesitatea unui randament corect al investițiilor și a unui calendar pentru acest randament al investiției;

3) eventualul impact al accesului asupra concurenței din aval și, în consecință, asupra tarifelor și asupra randamentului investițiilor;

4) eventuala depreciere a activelor rețelei la momentul solicitării accesului;

5) eventualele argumente economice care au justificat investițiile la momentul în care acestea au fost realizate, în special investițiile în infrastructura fizică utilizată pentru asigurarea conectivității; și

6) orice posibilitate oferită anterior solicitantului de acces de a coinvesti în instalarea infrastructurii fizice, în special în temeiul art. 76 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025, sau de a o coinstala;

f) diferitele modele de afaceri ale furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice, pentru a ține seama de nevoia acestora de a obține un randament corect al investițiilor care să reflecte condițiile relevante de pe piață, în special în cazul întreprinderilor care furnizează în principal facilități asociate și care oferă acces fizic mai multor întreprinderi care furnizează sau sunt autorizate să furnizeze rețele publice de comunicații electronice.

(5) Operatorii de rețea și organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică pot refuza accesul la o infrastructură fizică specifică pe baza uneia sau mai multora dintre următoarele motive:

a) infrastructura fizică la care s-a solicitat accesul nu este adecvată din punct de vedere tehnic pentru găzduirea niciunuia dintre elementele rețelei de foarte mare capacitate menționate la alineatul (1);

b) absența spațiului pentru găzduirea elementelor rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate menționate la alineatul (1), inclusiv după luarea în considerare a nevoilor viitoare de spațiu ale furnizorului de acces, nevoi care au fost demonstrate în mod suficient, de exemplu prin referire la planurile de investiții disponibile public sau prin referire la un procent din capacitatea totală a infrastructurii fizice aplicat în mod consecvent pentru stabilirea capacității rezervate pentru nevoile viitoare;

c) existența unor motive întemeiate privind siguranța, securitatea națională și sănătatea publică, conform actelor normative care reglementează aceste domenii;

d) existența unor motive întemeiate privind integritatea și securitatea oricărei rețele, în special a infrastructurii naționale critice, conform actelor normative;

e) existența unui risc justificat în mod corespunzător de interferențe grave între serviciile de comunicații electronice planificate și celelalte servicii furnizate cu ajutorul aceleiași infrastructuri fizice;

f) disponibilitatea altor mijloace viabile de furnizare cu ridicata de acces fizic pasiv la rețelele de comunicații electronice, adecvate pentru furnizarea rețelelor de foarte mare capacitate și oferite potrivit unor termeni și condiții echitabile și rezonabile, care sunt furnizate de același operator de rețea sau, în cazul specific al zonelor rurale sau al regiunilor îndepărtate unde o rețea este exploatată exclusiv cu ridicata și este deținută sau controlată de organisme din sectorul public, care sunt furnizate de operatorul unei astfel de rețele.

(6) În cazul refuzului de a acorda acces, astfel cum se menționează la alineatul (5), operatorul de rețea sau organismul din sectorul public care deține sau controlează infrastructura fizică comunică solicitantului de acces, în scris, motivele

specifice și detaliate ale refuzului, nu mai târziu de o lună de la data primirii solicitării complete de acces, cu excepția infrastructurii naționale critice, astfel cum este definită în actele normative, pentru care nu sunt necesare motive specifice și detaliate în comunicarea refuzului către solicitantul de acces.

(7) Agenția coordonează solicitările de acces la infrastructura fizică deținută sau controlată de organisme din sectorul public, oferă consiliere juridică și tehnică prin negocierea condițiilor de acces și facilitează furnizarea de informații prin intermediul unui punct unic de informare menționat la articolul 12.

(8) Infrastructura fizică care face deja obiectul obligațiilor de acces impuse de Agenție în temeiul Legii comunicațiilor electronice nr. 72/2025 sau care rezultă din aplicarea actelor normative privind ajutoarele de stat nu face obiectul obligațiilor prevăzute la alineatele (1), (4) și (5), atât timp cât astfel de obligații privind accesul sunt în vigoare.

(9) Organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructură fizică sau anumite categorii de infrastructură fizică pot să nu aplice alineatele (1), (4) și (5) acestei infrastructuri fizice sau acestor categorii de infrastructură fizică din motive de valoare arhitecturală, istorică, culturală (artă), religioasă sau de mediu sau din motive de securitate, apărare, siguranță și sănătate publică, în conformitate cu cerințele legislației care reglementează domeniile respective, pe baza unor motive întemeiate și proporționale.

Lista infrastructurilor fizice sau categoriilor de infrastructură fizică la care se aplică prezentul alineat este specificată în anexa nr. 2. Lista categoriilor de infrastructură fizică și criteriile aplicate pentru identificarea acestora se pun la dispoziție prin intermediul unui punct de informare unic.

(10) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice au dreptul de a oferi acces la infrastructura lor fizică în scopul instalării de rețele, altele decât rețelele de comunicații electronice sau facilitățile asociate.

(11) În pofida alineatului (3), prezentul articol se aplică fără a aduce atingere dreptului de proprietate al proprietarului infrastructurii fizice, în cazurile în care operatorul de rețea sau organismul din sectorul public nu este proprietarul, și nici dreptului de proprietate al oricărei alte terțe părți, cum ar fi proprietarii de terenuri și deținătorii de proprietăți private sau, după caz, drepturilor locatarilor (arendașilor).

(12) Pentru a spori numărul și tipurile de facilități disponibile furnizorilor de rețele de comunicații electronice pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate, Agenția elaborează și publică un ghid cu cele mai bune practici pentru facilitarea accesului furnizorilor de rețele de comunicații electronice la infrastructura fizică, inclusiv la clădiri și mobilier stradal, controlată de organisme publice, care poate găzdui elementele rețelelor de foarte mare capacitate.

(13) Ghidul se elaborează de Agenție prin colaborarea cu Comisia Europeană și/sau cu Organismul Autorităților Europene de Reglementare în Domeniul Comunicațiilor Electronice (în continuare OAREC), cu scopul de a identifica tipurile de instrumente și de măsuri cele mai potrivite. Agenția ține seama de orientările relevante ale Comisiei Europene și/sau OAREC atunci când aplică prevederile prezentului articol sau ține cont în cea mai mare măsură de orientările corespunzătoare publicate de Comisia Europeană și/sau OAREC.

Articolul 4. Transparența în ceea ce privește infrastructura fizică

(1) Pentru a putea solicita accesul la infrastructura fizică în conformitate cu articolul 3, un furnizor de rețele publice de comunicații electronice are dreptul de a accesa, la cerere, următoarele informații minime privind infrastructura fizică existentă, în format electronic, prin intermediul unui punct unic de informare:

- a) localizarea georeferențiată și/sau ruta;
- b) tipul și utilizarea actuală a infrastructurii;
- c) un punct de contact.

Aceste informații minime sunt accesibile, în condiții proporționale, nediscriminatorii și transparente și, în orice caz, nu mai târziu de zece zile lucrătoare de la data depunerii solicitării de acces la informații. În cazuri justificate corespunzător, acest termen poate fi prelungit o singură dată cu cinci zile lucrătoare. Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care solicită acces sunt informați cu privire la prelungirea termenului prin intermediul unui punct unic de informare.

Orice furnizor de rețele publice de comunicații electronice care solicită acces la informații în temeiul prezentului articol precizează zona geografică în care intenționează să instaleze elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau facilități asociate.

Accesul la informațiile minime poate fi limitat sau refuzat atunci când acest lucru este necesar pentru a asigura securitatea anumitor clădiri deținute sau controlate de organisme din sectorul public, securitatea rețelelor și integritatea acestora, securitatea națională, securitatea infrastructurii naționale critice, sănătatea sau siguranța publică ori din motive de confidențialitate sau legate de secrete de exploatare și comerciale, conform actelor normative care reglementează aceste domenii.

(2) În plus față de informațiile minime menționate la alineatul (1) primul paragraf, Agenția poate solicita alte informații privind infrastructura fizică existentă, cum ar fi informații privind nivelul de ocupare a infrastructurii fizice.

(3) Operatorii de rețea și organismele din sectorul public pun la dispoziție cel puțin informațiile minime menționate la alineatul (1) și, după caz, informațiile suplimentare menționate la alineatul (2) prin intermediul unui punct unic de informare, în format electronic, și pun prompt la dispoziție orice actualizare a informațiilor respective. În cazul în care operatorii de rețea sau organismele din sectorul public nu respectă prezentul alineat, Agenția poate solicita ca informațiile lipsă menționate la alineatul (1) să fie puse la dispoziție în format electronic prin intermediul unui punct unic de informare, în termen de zece zile lucrătoare de la data solicitării, fără a aduce atingere posibilității ca Agenția să impună sancțiuni operatorilor de rețea și organismelor din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică pentru nerespectarea acestei obligații.

(4) Pentru ca perioada de tranziție să fie cât mai scurtă și să nu depășească douăsprezece luni, unitățile administrativ-teritoriale cu mai puțin de 3500 de locuitori se scutesc de obligația menționată la alineatul (3). Agenția elaborează un act de reglementare cu termene-limită pentru punerea la dispoziție, în format

electronic, a informațiilor minime menționate la alineatul (1) prin intermediul punctului unic de informare. Informațiile privind derogările respective și actul de reglementare menționat se publică prin intermediul unui punct unic de informare. În timpul acestei perioade de tranziție, autoritățile publice locale din unitățile administrativ-teritoriale respective se asigură că informațiile disponibile sunt accesibile furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.

(5) Operatorii de rețele și organisme din sectorul public răspund solicitărilor rezonabile de efectuare a unor inspecții la fața locului cu privire la elemente specifice ale infrastructurii lor fizice, la cererea scrisă expresă a unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice. Astfel de solicitări specifică elementele infrastructurii fizice în cauză vizate pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate. Autorizațiile de efectuare a inspecțiilor la fața locului ale elementelor specificate ale infrastructurii fizice se acordă în condiții proporționale, nediscriminatorii și transparente în termen de o lună de la data solicitării, sub rezerva limitărilor prevăzute la alineatul (1) al paragrafului patru paragraf. Agenția stabilește cerințe detaliate legate de aspectele administrative ale solicitărilor.

(6) Guvernul desemnează, pe baza unor motive întemeiate și proporționale, infrastructura națională critică în condițiile Legii privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale nr. 223/2025, care nu fac obiectul obligațiilor prevăzute la alineatele (1), (3) și (5).

(7) Alineatele (1), (3) și (5) nu se aplică:

a) infrastructurii fizice care nu este adecvată din punct de vedere tehnic pentru instalarea rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate;

b) atunci când obligația de a furniza informații cu privire la anumite tipuri de infrastructuri fizice existentă în temeiul alineatului (1) primul paragraf ar fi disproporționată, pe baza unei analize cost-beneficiu efectuate de Agenție și pe baza unei consultări cu părțile interesate; sau

c) atunci când infrastructura fizică nu face obiectul obligațiilor de acces în conformitate cu articolul 3 alineatul (10).

Justificarea, criteriile și condițiile de aplicare a oricăror astfel de excepții se publică de Agenție prin intermediul punctului unic de informare și se comunică Comisiei Europene.

(8) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice care obțin acces la informații în temeiul prezentului articol iau măsurile corespunzătoare pentru a asigura respectarea confidențialității și a secretelor comerciale și de afaceri, în conformitate cu Legea privind protecția secretelor comerciale nr. 384/2023. În acest scop, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice asigură confidențialitatea informațiilor și le utilizează numai în scopul instalării rețelelor lor.

Articolul 5. Coordonarea lucrărilor civile

(1) Organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea au dreptul de a negocia acorduri privind coordonarea lucrărilor civile, inclusiv privind repartizarea costurilor, cu furnizorii de rețele

publice de comunicații electronice în vederea instalării unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate.

(2) Atunci când execută sau intenționează să execute, direct sau indirect, lucrări civile, care sunt finanțate integral sau parțial din fonduri publice, organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea răspund în condiții transparente și nediscriminatorii oricărei solicitări scrise rezonabile de coordonare a lucrărilor civile respective, formulată de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice în vederea instalării unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate. Agenția stabilește cerințe detaliate legate de aspectele administrative ale cererii.

Solicitările de coordonare a lucrărilor civile sunt satisfăcute cu condiția îndeplinirii cumulative a următoarelor condiții:

a) coordonarea lucrărilor civile nu implică costuri suplimentare nerecuperabile, inclusiv costuri ocazionate de întârzieri suplimentare, pentru operatorul de rețea sau pentru organismul din sectorul public care deține sau controlează infrastructura fizică și care a avut inițial în vedere lucrările civile în cauză, fără a aduce atingere posibilității părților în cauză de a conveni asupra repartizării costurilor;

b) operatorul de rețea sau organismul din sectorul public care deține sau controlează infrastructura fizică care a avut inițial în vedere lucrările civile deține în continuare controlul asupra coordonării lucrărilor;

c) solicitarea este depusă cât mai curând posibil și, atunci când este necesară o autorizație pentru lucrările civile, cu cel puțin o lună înainte de transmiterea proiectului de execuție verificat autorităților care acordă autorizațiile.

(3) Solicitățile de coordonare a lucrărilor civile formulate de un furnizor de rețele publice de comunicații electronice unei întreprinderi deținute sau controlate de un organism din sectorul public și care furnizează sau este autorizată să furnizeze rețele publice de comunicații electronice, pot fi considerate ca fiind nerezonabile în cazul în care lucrările civile contribuie la instalarea rețelelor de foarte mare capacitate, cu condiția ca respectivele rețele de foarte mare capacitate să fie situate în zone rurale sau în regiuni îndepărtate, să fie deținute sau controlate de organisme din sectorul public și să fie exploatate exclusiv cu ridicata.

(4) O solicitare de coordonare a lucrărilor civile formulată de un furnizor de rețele publice de comunicații electronice unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice poate fi considerată nerezonabilă dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) solicitarea se referă la o zonă care a făcut obiectul uneia dintre următoarele:

1) o previziune privind acoperirea rețelelor în bandă largă, inclusiv a rețelelor de foarte mare capacitate, în temeiul art. 27 alin. (1)-(6) din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025;

2) o invitație de a declara intenția de a instala rețele de foarte mare capacitate în temeiul art. 27 alin. (8)-(10) din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025;

3) o consultare publică privind aplicarea actelor normative privind ajutoarele de stat;

b) întreprinderea solicitantă nu și-a exprimat intenția de a instala rețele de foarte mare capacitate în zona menționată la litera a) în niciuna dintre cele mai recente

proceduri dintre cele enumerate la punctul respectiv, care acoperă perioada în care este formulată solicitarea de coordonare.

În cazul în care o solicitare de coordonare este considerată nerezonabilă în temeiul primului paragraf, furnizorul de rețele publice de comunicații electronice care a refuzat coordonarea lucrărilor civile instalează o infrastructură fizică cu o capacitate suficientă pentru a răspunde eventualelor nevoi rezonabile viitoare de acces al terților.

(5) Tipurile de lucrări civile considerate ca având o amploare limitată, în ceea ce privește valoarea, dimensiunea sau durata, sau legate de infrastructura națională critică ce sunt exceptate de la obligația de coordonare a lucrărilor civile în temeiul alineatului (2), sunt specificate în anexa nr. 3.

Justificarea, criteriile și condițiile de aplicare a unor derogări pentru astfel de tipuri de lucrări publice se publică prin intermediul unui punct unic de informare.

Organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea nu aplică alineatele (2) și (4) tipurilor de lucrări civile care au legătură cu infrastructura națională critică sau din motive de securitate națională identificate în temeiul primului paragraf de la prezentul alineat.

Organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea pot decide să nu aplice alineatele (2) și (4) tipurilor de lucrări care sunt identificate ca având o amploare limitată în temeiul primului paragraf de la prezentul alineat.

(6) După consultarea părților interesate, a autorităților competente de soluționarea litigiilor și a altor autorități competente în sectoarele relevante, după caz, și după luarea în considerare a unor principii bine stabilite și a situațiilor distincte din Republica Moldova, Agenția emite orientări cu privire la aplicarea prezentului articol, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările emise în acest sens de OAREC, mai ales în ceea ce privește:

(a) repartizarea costurilor legate de coordonarea lucrărilor civile, astfel cum se menționează la alineatul (1);

(b) criteriile pe care autoritățile competente de soluționarea litigiilor ar trebui să le urmeze atunci când soluționează litigiile care intră sub incidența prezentului articol; și

(c) criteriile de asigurare a unei capacități suficiente pentru a răspunde nevoilor viitoare rezonabile previzibile, în cazul în care coordonarea lucrărilor civile este refuzată în temeiul alineatului (4).

Articolul 6. Transparența în ceea ce privește lucrările civile planificate

(1) Pentru a facilita negocierea acordurilor privind coordonarea lucrărilor civile menționate la articolul 5, orice operator de rețea și orice organism din sectorul public care deține sau controlează o infrastructură fizică pune la dispoziție, în format electronic, prin intermediul unui punct unic de informare, următoarele informații minime:

a) localizarea georeferențiată și tipul lucrărilor;

b) elementele de infrastructură fizică vizate;

c) data estimată de începere a lucrărilor și durata acestora;

d) data estimată pentru transmiterea proiectului de execuție verificat autorităților competente pentru acordarea autorizațiilor, după caz;

e) un punct de contact.

Operatorul de rețea și organismul din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică se asigură că informațiile menționate la primul paragraf pentru lucrările civile planificate legate de infrastructura lor fizică sunt corecte, actualizate și puse la dispoziție cu promptitudine, prin intermediul unui punct unic de informare, de îndată ce informațiile sunt disponibile operatorului de rețea pentru lucrările civile pe care preconizează să le întreprindă în următoarele șase luni și, întotdeauna atunci când se are în vedere o autorizație, cu cel puțin două luni înainte de prima depunere a cererii de autorizare către autoritatea publică locală.

Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice au dreptul de a accesa informațiile minime menționate la primul paragraf în format electronic, la cerere motivată, prin intermediul unui punct unic de informare, precizând zona geografică în care intenționează să instaleze elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau facilitățile asociate. În termen de zece zile lucrătoare de la data primirii solicitării de acces la informații, informațiile solicitate sunt puse la dispoziție în condiții proportionale, nediscriminatorii și transparente. În cazuri justificate corespunzător, acest termen poate fi prelungit o singură dată cu cinci zile lucrătoare.

Accesul la informațiile minime poate fi limitat sau refuzat numai în cazul în care acest lucru este necesar pentru a asigura securitatea rețelelor și integritatea acestora, securitatea națională, securitatea infrastructurii critice, sănătatea sau siguranța publică ori din motive de confidențialitate sau legate de secrete de exploatare și comerciale.

(2) Tipurile de lucrări civile considerate ca având o amploare limitată, de pildă în ceea ce privește valoarea, dimensiunea sau durata, sau legate de infrastructura națională critică, precum și situațiile de urgență sau motivele de securitate națională care ar justifica faptul că nu fac obiectul obligației de a pune la dispoziție informațiile minime în temeiul alineatului (1), sunt specificate în anexa nr. 4. Justificarea, criteriile și condițiile de aplicare a unor derogări pentru astfel de tipuri de lucrări publice se publică prin intermediul unui punct unic de informare.

Organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea nu aplică alineatul (1) tipurilor de lucrări civile care au legătură cu infrastructura națională critică sau din motive de securitate națională identificate în temeiul primului paragraf de la prezentul alineat.

Organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea pot decide să nu aplice alineatul (1) informațiilor privind tipurile de lucrări civile care au o amploare limitată, precum și din motive de urgență identificate în temeiul primului paragraf de la prezentul alineat.

Articolul 7. Procedura de acordare a autorizațiilor și a drepturilor de acces

(1) Autoritățile publice locale, organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea nu restricționează sau nu împiedică în mod nejustificat instalarea niciunui element al rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate.

(2) Autoritățile publice locale pun la dispoziție, prin intermediul unui punct unic de contact, toate informațiile privind condițiile și procedurile aplicabile pentru acordarea autorizațiilor și a drepturilor de acces care sunt acordate prin intermediul procedurilor administrative, inclusiv orice informații referitoare la derogările vizând unele sau toate autorizațiile sau drepturile de acces impuse de legislația în vigoare, precum și privind modalitățile de depunere a cererilor în format electronic și de a obține informații privind statutul cererii.

(3) Orice furnizor de rețele publice de comunicații electronice are dreptul de a depune, prin intermediul unui punct unic de informare, interconectat cu ghișeul unic pentru eliberarea actelor permissive, în conformitate cu prevederile Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011, în format electronic, cereri de acordare a tuturor autorizațiilor necesare sau de reînnoire a acestora ori de acordare a drepturilor de acces necesare, precum și de a obține informații cu privire la statutul cererii sale. Agenția specifică proceduri detaliate pentru obținerea informațiilor privind cererile de acordare a dreptului de acces.

(4) În termen de 15 zile lucrătoare de la primirea acestora sau în termenul stabilit conform actelor normative, prevalând termenul cel mai scurt, autoritățile publice locale pot respinge cererile de acordare a autorizațiilor, inclusiv pentru drepturile de acces, pentru care nu au fost puse la dispoziție informații minime prin intermediul unui punct unic de informare, în temeiul articolului 6 alineatul (1) primul paragraf, de către același furnizor de rețele publice de comunicații electronice care solicită autorizația respectivă.

(5) Autoritățile publice locale acordă sau refuză autorizațiile, altele decât cele privind drepturile de acces, în termen de patru luni sau în termenul stabilit conform actelor normative, prevalând termenul cel mai scurt, de la data primirii unei cereri complete de acordare a unei autorizații.

În termen de 20 de zile lucrătoare de la primirea cererii, dacă actele normative nu stabilesc un termen mai scurt, autoritățile publice locale, organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică sau operatorii de rețea, după caz, stabilesc dacă cererea de acordare a unei autorizații sau a drepturilor de acces este completă. Autoritățile publice locale, organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică și operatorii de rețea, după caz, invită solicitantul să furnizeze informațiile care lipsesc în termenul respectiv. Stabilirea de către autoritatea publică locală a faptului că cererea de acordare a unei autorizații este completă nu conduce la suspendarea sau întreruperea perioadei totale de patru luni sau în termenul stabilit conform actelor normative, prevalând termenul cel mai scurt prevăzute pentru examinarea cererii de autorizare, perioadă care se calculează începând de la data primirii cererii complete.

Primul și al doilea paragraf nu aduc atingere altor termene-limită sau obligații specifice prevăzute pentru buna desfășurare a procedurii care sunt aplicabile procedurii de acordare a autorizațiilor, inclusiv procedurilor de exercitare a căilor de atac, în conformitate cu actele normative, și nu aduc atingere dispozițiilor care acordă solicitantului drepturi suplimentare sau care urmăresc să asigure acordarea cât mai rapidă a autorizațiilor.

Agenția stabilește și publică, în prealabil, prin intermediul punctului unic de informare, motivele pentru care organismul din sectorul public care deține sau controlează infrastructura fizică sau operatorul de rețea, după caz, poate, în cazuri excepționale și justificate în mod corespunzător, acționând din oficiu, să prelungească termenele menționate la alineatul (6). De asemenea, Agenția publică prin intermediul punctului unic de informare motivele pentru care autoritățile publice locale pot, în cazuri excepționale și justificate în mod corespunzător, acționând din oficiu, să prelungească termenele menționate la primul paragraf de la prezentul alineat.

Orice prelungire trebuie să fie cât mai scurtă posibilă și să nu depășească patru luni sau un termen mai scurt prevăzut de actele normative, cu excepția situației în care este necesară pentru respectarea altor termene-limită sau obligații specifice prevăzute pentru buna desfășurare a procedurii care sunt aplicabile procedurii de acordare a autorizațiilor, inclusiv procedurilor de exercitare a căilor de atac, în conformitate cu actele normative.

Nu se solicită o prelungire pentru a obține informații lipsă pe care autoritatea competentă a omis să le ceară solicitantului în temeiul celui de al doilea paragraf.

Orice refuz de acordare a unei autorizații sau a unui drept de acces se justifică în mod corespunzător, pe baza unor criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale, stabilite de prezenta lege și Codul Urbanismului și Construcțiilor nr. 434/2023.

(6) Prin derogare de la art. 44 alin (2) lit. a) din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025, în cazul în care, pe lângă autorizații, sunt necesare drepturi de acces pe, pe deasupra sau pe sub unele proprietăți publice sau, dacă este cazul, private, cu autorizarea prealabilă a proprietarului sau în conformitate cu actele normative, pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate, organismele din sectorul public care dețin sau controlează infrastructura fizică sau operatorii de rețea, după caz acordă aceste drepturi de acces în termen de patru luni sau în termenul stabilit conform actelor normative, prevalând termenul cel mai scurt, de la data primirii cererii complete, cu excepția cazurilor de expropriere.

(7) Autoritățile publice locale pot reînnoi autorizația acordată unui furnizor de rețele de comunicații electronice pentru lucrări civile necesare pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate în cazurile în care, din motive întemeiate în mod obiectiv, lucrările civile nu au putut începe sau nu au putut fi finalizate înainte de expirarea valabilității autorizației. Reînnoirea autorizației se acordă fără cerințe procedurale suplimentare impuse furnizorilor de rețele de comunicații electronice.

(8) Autoritățile competente pot, printre altele, solicita autorizații pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate pe clădiri sau în situri cu valoare arhitecturală, istorică, culturală (artă), religioasă sau de mediu protejate în temeiul actelor normative sau în cazul în care acest lucru este necesar din motive de siguranță publică, de securitate a infrastructurilor critice sau de mediu.

(9) Autorizațiile, altele decât drepturile de acces, necesare pentru instalarea unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate nu fac obiectul niciunei taxe sau redevențe în plus față de costurile administrative prevăzute, *mutatis mutandis*, la art. 21 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 și Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023.

(10) Agenția informează Comisia Europeană o dată la trei ani cu privire la stadiul punerii în aplicare a prezentului articol și cu privire la îndeplinirea condițiilor enumerate în acesta.

(11) Procedura stabilită la prezentul articol se aplică fără a aduce atingere dispozițiilor art. 58 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025.

(12) Prezentul articol nu aduce atingere actelor normative care introduc măsuri suplimentare pentru ca autoritățile publice locale să accelereze procedura de acordare a autorizațiilor.

(13) Prin derogare de la prevederile art. 44 alin. (3¹) din Codul urbanismului și construcțiilor, planificarea și desfășurarea operațiunilor de urbanism pe terenurile din teritoriul extravilan, efectuate în scopul emiterii certificatului de urbanism pentru construcția rețelelor publice de comunicații electronice, are loc în lipsa unui plan urbanistic general fără elaborarea planului urbanistic în detaliu, cu respectarea criteriilor generale la amplasarea și conformarea construcțiilor.

Articolul 8. Absența unei decizii cu privire la cererea de autorizare

(1) În absența unei decizii din partea autorității publice locale în termenul aplicabil menționat la articolul 7 alineatul (5), autorizația se consideră acordată la expirarea termenului respectiv, cu condiția ca procedura de autorizare să nu se refere la drepturi de acces. La cerere, furnizorul de rețele de comunicații electronice sau orice parte afectată are dreptul de a primi o confirmare scrisă din partea autorității publice locale că autorizația a fost acordată implicit, după caz.

Orice terță parte afectată are dreptul de a interveni în procedura administrativă și de a contesta decizia de acordare a autorizației.

(2) Alineatul (1) nu se aplică în cazurile prevăzute de Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011, dacă este disponibilă cel puțin una dintre următoarele căi de atac pentru procedura relevantă de acordare a autorizațiilor:

(a) furnizorul de rețele de comunicații electronice care a suferit prejudicii ca urmare a nerespectării de către autoritatea publică locală a termenului aplicabil stabilit în conformitate cu articolul 7 alineatul (5) are dreptul de a solicita despăgubiri pentru prejudicii, în conformitate cu actele normative;

(b) furnizorul de rețele de comunicații electronice poate sesiza o instanță sau o autoritate de supraveghere.

(3) În cazul unei derogări în temeiul alineatului (2), la expirarea termenului stabilit în conformitate cu articolul 7 alineatul (5) și fără a aduce atingere dreptului furnizorului de rețele de comunicații electronice de a solicita imediat măsuri reparatorii în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol, Agenția invită solicitantul, fără întârzieri nejustificate, la cererea furnizorului de rețele de comunicații electronice sau din proprie inițiativă, la o reuniune pentru a facilita adoptarea unei decizii privind cererea de autorizare. Reuniunea este convocată de

Agenție în termen de cel mult două luni de la depunerea cererii. Fără întârzieri nejustificate după reuniune, Agenția furnizează un proces verbal al discuției care include opiniile părților implicate și indică furnizorului de rețele de comunicații electronice o dată la care urmează să fie emisă o decizie privind cererea de autorizare.

Articolul 9. Derogări de la procedurile de acordare de autorizații

(1) Lucrările civile care se încadrează la oricare dintre următoarele categorii nu sunt supuse niciunei proceduri de acordare a autorizațiilor în sensul articolului 7 din prezenta lege, cu excepția cazului în care o astfel de autorizație este necesară în conformitate cu alte acte normative:

a) lucrări de reparare și întreținere care au o amploare limitată, de exemplu în ceea ce privește valoarea, dimensiunea, impactul și durata lor;

b) modernizări tehnice limitate ale lucrărilor sau instalațiilor existente, cu impact limitat; sau

c) lucrări civile la scară mică necesare pentru instalarea rețelilor de foarte mare capacitate, având o amploare limitată, de pildă în ceea ce privește valoarea, dimensiunea, impactul sau durata lor.

(2) Tipurile de lucrări civile cărora li se aplică alineatul (1) sunt specificate la art. 150 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023. Informațiile privind aceste tipuri de lucrări civile se publică de Agenție prin intermediul unui punct unic de informare.

(3) Prin derogare de la alineatul (1) și sub rezerva procedurii prevăzute la alineatul (2), autoritățile publice locale impun obținerea autorizației pentru instalarea unor elemente ale rețelilor de foarte mare capacitate sau a facilităților asociate în următoarele situații:

a) pentru instalarea pe infrastructură fizică sau pe anumite categorii de infrastructură fizică protejate în conformitate cu actele normative din motive de valoare arhitecturală, istorică, culturală (artă), religioasă sau de mediu sau din alte motive; sau

b) în cazul în care acest lucru este necesar din motive de securitate publică, apărare, siguranță, mediu sau sănătate publică ori pentru a proteja securitatea infrastructurii critice.

(4) Furnizorii de rețele de comunicații electronice care intenționează să efectueze lucrări civile care intră sub incidența prezentului articol au obligația să notifice autoritățile publice locale, înainte de începerea lucrărilor, intenția lor de a începe lucrări civile.

Această notificare se limitează la o simplă declarație a furnizorului de rețele de comunicații electronice cu privire la intenția sa de a începe lucrările civile și la prezentarea informațiilor minime necesare pentru a permite autorităților publice locale să evalueze dacă lucrările respective intră sub incidența derogării prevăzute la alineatul (3). Aceste informații minime includ cel puțin data la care se preconizează începerea lucrărilor civile, durata acestora, datele de contact ale persoanei responsabile cu efectuarea lucrărilor și zona vizată de lucrări.

(5) În cazul instalării a unor rețele noi la blocurile locative existente, accesul la blocurile locative se va face cu acordul Asociației locatarilor, în condițiile Legii cu privire la condominiu nr. 187/2022.

Articolul 10. Infrastructura fizică și cablajele de fibră optică interioare

(1) Toate clădirile nou construite și clădirile supuse unor lucrări de renovare majoră, inclusiv elementele aflate în proprietate comună, pentru care au fost depuse cereri de autorizații de construcție după data intrării în vigoare a prezentei legi, sunt echipate cu o infrastructură fizică interioară pregătită pentru rețele prin fibră optică și cu un cablaj de fibră optică interior, inclusiv cu conexiuni până la punctul fizic în care utilizatorul final se conectează la rețeaua publică.

(2) Toate imobilele de blocuri locative nou construite sau imobilele de blocuri locative supuse unor lucrări de renovare majoră, pentru care au fost depuse cereri de acordare a autorizațiilor de construire după data intrării în vigoare a prezentei legi, sunt echipate cu un punct de acces.

(3) Până la 1 ianuarie 2028, toate clădirile, inclusiv elementele acestora aflate în proprietate comună, care sunt supuse unor renovări majore, astfel cum sunt definite la art. 4 din Legea privind performanța energetică a clădirilor nr. 282/2023, sunt echipate cu o infrastructură fizică interioară pregătită pentru rețele prin fibră optică și cu un cablaj de fibră optică interior, inclusiv conexiuni până la punctul fizic în care utilizatorul final se conectează la rețeaua publică, dacă acest lucru nu sporește în mod disproporționat costurile lucrărilor de renovare și este fezabil din punct de vedere tehnic. Toate clădirile de blocuri locative supuse unor astfel de renovări majore sunt, de asemenea, echipate cu un punct de acces.

(4) Până la 1 ianuarie 2028, organul central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul construcțiilor și locuințelor, adoptă, în consultare cu părțile interesate și bazându-se pe cele mai bune practici din sector, standardele sau specificațiile tehnice relevante care sunt necesare pentru punerea în aplicare a alineatelor (1), (2) și (3). Respectivele standarde sau specificații tehnice fac posibile cu ușurință activitățile obișnuite de întreținere pentru cablajele individuale de fibră optică utilizate de fiecare furnizor de rețele de comunicații electronice pentru a furniza servicii de rețele de foarte mare capacitate și stabilesc cel puțin:

a) specificațiile punctului de acces în clădire și specificațiile interfeței de fibră optică;

b) specificațiile cablurilor;

c) specificațiile prizelor;

d) specificațiile țevelor sau microconductelor;

e) specificațiile tehnice necesare pentru a preveni interferența cu cablajul electric;

f) raza minimă de îndoire;

g) specificații tehnice pentru instalația de cablare.

(5) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică asigură respectarea standardelor sau specificațiilor tehnice menționate la alineatul (4) prin prisma

controlului general de stat al calității în construcții, potrivit Codului urbanismului și construcțiilor nr.434/2023.

(6) Clădirile echipate în conformitate cu prezentul articol sunt eligibile, în mod voluntar și în conformitate cu procedurile stabilite de actele normative, pentru a primi eticheta „pregătită pentru rețele prin fibră optică”. În acest sens organul central de specialitate al administrației publice, care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniul construcțiilor și locuințelor, stabilește procedura de etichetare.

(7) Alineatele (1), (2) și (3) nu se aplică anumitor categorii de clădiri, în cazul cărora respectarea acestor alineate este disproporționată în ceea ce privește costurile pentru proprietarii individuali sau coproprietari, pe baza unor elemente obiective. Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică identifică aceste categorii de clădiri pe baza unor motive întemeiate și proporționale.

(8) Tipurile de clădiri, cum ar fi categoriile specifice de monumente, clădiri istorice, clădiri militare și clădiri utilizate în scopuri de securitate națională, astfel cum sunt definite în actele normative, care sunt scutite de obligațiile prevăzute la alineatele (1), (2) și (3) sau cărora aceste obligații li se aplică cu adaptările tehnice corespunzătoare, sunt specificate în anexa nr. 5.

Informațiile privind aceste categorii de clădiri se publică prin intermediul unui punct unic de informare.

Articolul 11. Accesul la infrastructura fizică interioară

(1) Sub rezerva alineatului (3) și fără a aduce atingere drepturilor de proprietate, orice furnizor de rețele publice de comunicații electronice are dreptul de a-și instala rețeaua, pe cheltuială proprie, până la punctul de acces.

(2) Sub rezerva alineatului (3), orice furnizor de rețele publice de comunicații electronice are dreptul de a accesa orice infrastructură fizică interioară existentă în vederea instalării unor elemente ale rețelelor de foarte mare capacitate, în cazul în care duplicarea este imposibilă din punct de vedere tehnic sau neviabilă din punct de vedere economic.

(3) Orice deținător al unui drept de a utiliza punctul de acces și infrastructura fizică interioară dă curs, potrivit unor clauze și condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii, inclusiv în materie de preț, după caz, tuturor solicitărilor scrise rezonabile de acces la punctul de acces și la infrastructura fizică interioară adresate de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice. Agenția stabilește cerințe detaliate legate de aspectele administrative ale solicitărilor.

(4) În absența unei infrastructuri fizice interioare pregătite pentru rețele prin fibră optică, orice furnizor de rețele publice de comunicații electronice are dreptul de a amplasa punctul terminal al propriei rețele în spațiul abonatului, sub rezerva acordului proprietarului și/sau al respectivului abonat, în conformitate cu actele normative, utilizând infrastructura fizică interioară existentă, în măsura în care aceasta este disponibilă și accesibilă în conformitate cu alineatul (3), cu condiția reducerii la minimum a impactului asupra proprietății private a terților.

(5) Prezentul articol se aplică fără a aduce atingere nici dreptului de proprietate al proprietarului punctului de acces ori al infrastructurii fizice interioare, în cazurile

în care titularul unui drept de utilizare a infrastructurii respective sau a punctului de acces nu este proprietarul acestora, nici dreptului de proprietate al terților, cum ar fi proprietarii de terenuri și de clădiri.

(6) Până la data intrării în vigoare a prezentei legi, după consultarea părților interesate, a autorităților competente de soluționarea litigiilor și a altor autorități competente în sectoarele relevante, după caz, și după luarea în considerare a unor principii bine stabilite și a situațiilor distincte din Republica Moldova, Agenția emite orientări cu privire la termenii și condițiile accesului la infrastructura fizică interioară, inclusiv vizând aplicarea unor clauze și condiții echitabile și rezonabile, precum și cu privire la criteriile pe care trebuie să le respecte autoritățile competente de soluționare a litigiilor atunci când soluționează litigii, ținând cont în cea mai mare măsură de orientările emise în acest sens de OAREC.

Articolul 12. Digitalizarea punctelor unice de informare

(1) Punctul unic de informare pune la dispoziție instrumente digitale adecvate, cum ar fi portaluri web, baze de date, platforme digitale sau aplicații digitale, pentru a permite exercitarea online a tuturor drepturilor și respectarea tuturor obligațiilor prevăzute în prezenta lege.

(2) Instrumentele digitale puse la dispoziție în conformitate cu alineatul (1) pot fi interconectate sau integrate total sau parțial cu alte instrumente digitale deja existente sau în curs de dezvoltare care să sprijine punctele unice de informare menționate la alineatul (1), după caz, pentru a evita suprapunerea instrumentelor digitale.

(3) Se instituie un punct unic de intrare digital la nivel național, constând într-o interfață comună pentru utilizatori care să asigure accesul integrat la punctele unice de informare digitalizate.

(4) Organul central de specialitate care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice, în colaborare cu Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, asigură crearea Sistemului Informațional Automatizat „Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și Punctul de Informare Unic”, care se transmite în gestiune Agenției.

Articolul 13. Reducerea amprentei de mediu a rețelelor și evaluarea impactului asupra mediului

(1) Ministerul Mediului, în colaborare cu organul central de specialitate care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice, elaborează un ghid cu cele mai bune practici pentru stimularea instalării rețelelor de comunicații electronice cu amprentă de mediu redusă, în special în ceea ce privește consumul de energie și emisiile de gaze cu efect de seră aferente, inclusiv:

(a) informații privind criteriile de evaluare a sustenabilității viitoarelor rețele din punctul de vedere al mediului;

(b) informații privind stimulentele oferite furnizorilor de rețele de comunicații electronice pentru instalarea unor rețele sustenabile din punctul de vedere al mediului.

(2) În cazul în care legislația în domeniului mediului impune o evaluare a impactului, și în special atunci când autoritățile elaborează cadrul pentru aprobarea dezvoltării viitoare a proiectelor, Ministerul Mediului în colaborare cu organul central de specialitate care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice fac schimb de bune practici cu autoritățile competente din statele membre ale Uniunii Europene privind modul în care se efectuează evaluarea de mediu și iau în considerare rezultatele acesteia, în etapa în care efectele asupra mediului pot fi identificate și evaluate, cum ar fi etapa în care furnizorii de rețele de comunicații electronice prezintă planurile generale pentru proiectele care implică instalarea concretă a rețelelor.

Articolul 14. Soluționarea litigiilor

(1) Fără a aduce atingere posibilității de a sesiza o instanță, orice parte are dreptul de a sesiza Agenția, cu privire la litigiile care pot apărea:

a) în cazul în care se refuză acordarea accesului la infrastructura existentă sau nu s-a ajuns la un acord privind termenii și condițiile specifice, inclusiv în materie de preț, în termen de o lună de la data primirii solicitării de acces în temeiul articolului 3;

b) în legătură cu drepturile și obligațiile prevăzute la articolele 4 și 6, inclusiv în cazul în care informațiile solicitate nu sunt furnizate în termenele aplicabile;

c) în cazul în care nu s-a ajuns la un acord privind coordonarea lucrărilor civile în temeiul articolului 5 alineatul (2) în termen de o lună de la data primirii solicitării oficiale de coordonare a lucrărilor civile; sau

d) în cazul în care nu s-a ajuns la un acord privind accesul la infrastructura fizică interioară menționat la articolul 11 alineatul (2) sau (3) în termen de o lună de la data primirii solicitării oficiale de acces.

În cazul litigiilor menționate la alineatul (1) literele a) și d), atunci când entitatea de la care furnizorul de rețele de comunicații electronice a solicitat accesul este în același timp entitatea îndreptățită să acorde dreptul de acces asupra proprietății pe care, în care sau sub care este situat obiectul solicitării de acces, Agenția poate soluționa și litigii privind dreptul de acces.

(2) Ținând seama pe deplin de principiul proporționalității și de principiile stabilite în orientările relevante ale Comisiei Europene și OAREC, Agenția emite o decizie cu caracter obligatoriu și executoriu pentru soluționarea litigiului:

a) în termen de patru luni de la data primirii solicitării de soluționare a litigiilor, în ceea ce privește litigiile menționate la alineatul (1) litera a);

(b) în termen de o lună de la data primirii solicitării de soluționare a litigiilor, în ceea ce privește litigiile menționate la alineatul (1) literele b), c) și d).

Aceste termene pot fi prelungite numai în circumstanțe excepționale justificate în mod corespunzător.

(3) În ceea ce privește litigiile menționate la alineatul (1) literele a), c) și d), decizia Agenției poate consta în stabilirea unor clauze și condiții echitabile și rezonabile, inclusiv în materie de preț, după caz.

(4) Agenția își publică deciziile adoptate pe marginea litigiilor, respectând în același timp principiile confidențialității și protecției secretelor comerciale. Punctul unic de informare asigură accesul la deciziile publicate de Agenție.

În cazul în care litigiul se referă la accesul la infrastructura unui furnizor de rețele de comunicații electronice, se iau în considerare, după caz, obiectivele prevăzute la art. 5 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025.

(5) Dispozițiile prezentului articol nu aduc atingere dreptului persoanelor de a se adresa direct instanțelor judecătorești competente, în condițiile legii.

(6) Prezentul articol se completează cu prevederile relevante din procedura administrativă, căile de atac și procedurile judiciare reglementate de Codul administrativ nr. 116/2018.

Articolul 15. Autoritățile competente

(1) Autoritatea competentă care îndeplinește sarcinile atribuite organismului național de soluționare a litigiilor în conformitate cu articolul 14 alineatul (1) este Agenția.

(2) Agenția este distinctă din punct de vedere juridic și independent din punct de vedere funcțional de orice operator de rețea și de orice organism din sectorul public care deține sau controlează infrastructura fizică implicată în litigiu.

Agenția acționează independent și obiectiv și nu solicită și nu acceptă instrucțiuni de la niciun alt organism atunci când decide cu privire la litigiile care îi sunt prezentate. Acest lucru nu exclude supravegherea în conformitate cu actele normative. Deciziile Agenției pot fi suspendate, revocate sau anulate doar de către Agenție sau instanța de judecată, în conformitate cu Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018. Deciziile Agenției nu se supun controlului de oportunitate.

Intentarea acțiunii în contencios administrativ nu suspendă executarea deciziei, până la soluționarea cauzei în fond de către instanțele de judecată competente pentru examinarea litigiilor de contencios administrativ.

Depunerea cererii de suspendare a executării deciziilor Agenției nu suspendă de drept efectele actului contestat până la soluționarea definitivă a cererii de suspendare de către instanța de judecată competentă.

(3) Agenția percepe plăți necesare pentru acoperirea costurilor legate de îndeplinirea sarcinilor care îi sunt alocate conform prezentei legi, în cazul insuficienței mijloacelor financiare din bugetul său.

(4) Părțile implicate într-un litigiu sunt obligate să cooperează pe deplin cu Agenția.

(5) Funcțiile unui punct unic de informare menționate la articolele 3-10 și la articolele 12 și 14 sunt îndeplinite de Agenție care asigură funcționarea Sistemului Informațional Automatizat „Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și Punctul de Informare Unic”. Pentru a acoperi costurile aferente exercitării

acestor funcții, Agenția percepe plăți pentru utilizarea punctului unic de informare, în cazul insuficienței mijloacelor financiare din bugetul său.

(6) Alineatul (2) din primul paragraf se aplică *mutatis mutandis* autorităților competente care îndeplinesc funcțiile unui punct unic de informare.

(7) Agenția își exercită competențele în mod imparțial, transparent și în timp util. Agenția se asigură că deține resurse tehnice, financiare și umane adecvate pentru îndeplinirea sarcinilor care le sunt atribuite.

(8) Agenția publică sarcinile care trebuie îndeplinite de fiecare autoritate competentă prin intermediul unui punct unic de informare, în special atunci când aceste sarcini sunt atribuite mai multor autorități competente sau atunci când sarcinile atribuite s-au modificat.

(9) Agenția informează Comisia Europeană privind desemnarea tuturor autorităților competente însărcinate, în conformitate cu prezentul articol, să exercite funcții în temeiul prezentei legi, precum și responsabilitățile ce le revin și orice modificare a acestora, înainte ca desemnarea autorităților respective sau modificarea survenită să producă efecte.

(10) Orice decizie luată de o autoritate competentă poate face obiectul unei căi de atac, în conformitate cu Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018.

Decizia emisă de către Agenție este document executoriu în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Codului de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004.

Art. 31 din Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025 se aplică *mutatis mutandis* oricărei căi de atac introduse în temeiul prezentului alineat, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Dreptul la o cale de atac în conformitate cu primul paragraf nu aduce atingere dreptului părților de a sesiza instanța națională competentă cu privire la litigiu.

Articolul 16. Sancțiuni

Pentru încălcarea prevederilor prezentei legi și a oricărei decizii obligatorii adoptate în temeiul acesteia de către Agenție, care aplica sancțiuni contravenționale sau administrative prevăzute de Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008, Codul Administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 și de Legea comunicațiilor electronice nr. 72/2025.

Articolul 17. Raportare și monitorizare

Agenția furnizează informațiile solicitate de Comisia Europeană cu privire la aplicarea prezentei legi în termenii stabiliți de aceasta.

Articolul 18. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2028, cu excepția art. 5 alin. (6), art. 10 alin. (3) și (4) și art. 11 alin. (6), care intră în vigoare la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, până la data intrării în vigoare a prezentei legi:

a) va prezenta Parlamentului propuneri privind modificarea legislației în conformitate cu prezenta lege;

b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege, va asigura elaborarea și va adopta actele normative necesare punerii în aplicare a prevederilor prezentei legi.

(3) Agentia, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezenta lege.

(4) Prevederile legilor de adoptare a bugetului de stat anual, ce țin de determinarea cuantumului minim al chiriei bunurilor proprietate publică nu se aplică pentru raporturile juridice reglementate de prezenta lege.

(5) Furnizorul de rețele publice de comunicații electronice nu poate fi obligat la niciun acord de natură contractuală care, în defavoarea sa, exclude aplicarea dispozițiilor prezentei legi, derogă de la acestea sau le modifică efectele.

(6) Prezenta lege se aplică atât contractelor/acordurilor aflate în derulare la momentul intrării sale în vigoare, cât și contractelor/ acordurilor încheiate după această dată, în acest scop:

- pentru contractele/acordurile aflate în curs de derulare, operatorii de rețea și organismele de drept public și din sectorul public au obligația ca, la solicitarea furnizorului de rețele publice de comunicații electronice, în termen de 90 de zile, să asigure conformitatea contractului/ acordului cu dispozițiile prezentei legi;

- modificarea (ajustarea) contractelor/acordurilor aflate în derulare se va face prin acte adiționale;

- nesemnarea de către operatorii de rețea și organismele de drept public și din sectorul public a actelor adiționale este considerată acceptare tacită a propunerilor de modificare (ajustare) ale furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice.

(7) Din data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice.

Președintele Parlamentului

Lista

categoriilor de clădiri comerciale care sunt scutite de obligația de a da curs unei cereri de acces la clădirile respective, conform art. 3 alin. (3), din motive de siguranță publică, apărare, securitate și sănătate publică

1. Clădiri ale obiectelor industriale periculoase de clasa I și II de pericol, conform Legii nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, precum și cele specificate în Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase;
2. Clădiri utilizate pentru depozitarea sau comercializarea substanțelor și amestecurilor chimice periculoase, conform Legii nr. 277/2018 privind substanțele chimice și Legii nr. 108/2020 privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase;
3. Clădiri utilizate pentru depozitarea sau comercializarea explozivilor de uz civil conform Legii nr. 67/2024 privind regimul explozivilor de uz civil;
4. Clădiri utilizate pentru depozitarea sau comercializarea articolelor pirotehnice conform Legii nr. 143/2014 privind regimul articolelor pirotehnice;
5. Clădiri utilizate pentru depozitarea sau comercializarea armelor și munițiilor conform Legii nr. 130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă.

Lista

infrastructurilor fizice sau categoriilor de infrastructură fizică deținute sau controlate de organismele din sectorul public, față de care pot să nu fie aplicate prevederile art. 3 alineatele (1), (4) și (5) din motive de valoare arhitecturală, istorică, culturală (artă), religioasă sau de mediu sau din motive de securitate, apărare, siguranță și sănătate publică

1. Infrastructuri fizice cu caracter militar sau secret, stabilite prin ordinele Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate;
2. Infrastructuri fizice ale misiunilor diplomatice ale statelor străine în Republica Moldova, stabilite prin ordinele Ministerului Afacerilor Externe;
3. Infrastructuri fizice ale sistemului administrației penitenciare conform Legii nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare;
4. Infrastructuri fizice ale obiectelor industriale periculoase de clasa I și II de pericol, conform Legii nr. 151/2022 privind funcționarea în condiții de siguranță a obiectivelor industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, precum și cele specificate în Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase;
5. Infrastructuri fizice care reprezintă monumente istorice, de artă sau de arhitectură, conform Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor;
6. Infrastructuri fizice cu pericol biologic sporit, stabilite prin ordinele Ministerului Sănătății, Ministerului Mediului și Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare.

**Tipurile de lucrări civile
considerate ca având o amploare limitată, în ceea ce privește valoarea,
dimensiunea sau durata, sau legate de infrastructura națională critică ce sunt
exceptate de la obligația de coordonare a lucrărilor civile în temeiul
articolului 5 alineatul (2)**

1. Lucrări civile specificate în art. 150 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;
2. Lucrările civile de intervenție urgentă specificate în art. 148 alin. (12) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;
3. Lucrări civile pentru înlăturarea consecințelor avariilor la obiectivele industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, stabilite de Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase;
4. Lucrări civile pentru înlăturarea consecințelor avariilor la infrastructuri fizice ale operatorilor rețelelor de energie termică, conform Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;
5. Lucrări civile pentru înlăturarea consecințelor avariilor la infrastructuri fizice ale operatorilor rețelelor de gazele naturale, conform Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;
6. Lucrări civile pentru construcția sau reconstrucția infrastructurilor critice naționale, stabilite prin ordinele Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate, în condițiile Legii nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale.

Tipurile de lucrări civile
considerate ca având o amploare limitată, de pildă în ceea ce privește
valoarea, dimensiunea sau durata, sau legate de infrastructura națională
critică, precum și situațiile de urgență sau motivele de securitate națională
care ar justifica faptul că nu fac obiectul obligației de a pune la dispoziție
informațiile minime în temeiul articolului 6 alineatul (1)

1. Lucrări civile specificate în art. 150 din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;
2. Lucrările civile de intervenție urgentă specificate în art. 148 alin. (12) din Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;
3. Lucrări civile pentru înlăturarea consecințelor avariilor la obiectivele industriale și a instalațiilor tehnice potențial periculoase, stabilite de Legea nr. 116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase;
4. Lucrări civile pentru înlăturarea consecințelor avariilor la infrastructuri fizice ale operatorilor rețelelor de energie termică, conform Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;
5. Lucrări civile pentru înlăturarea consecințelor avariilor la infrastructuri fizice ale operatorilor rețelelor de gazele naturale, conform Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale;
6. Lucrări civile pentru construcția sau reconstrucția infrastructurilor critice naționale, stabilite prin ordinele Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul de Informații și Securitate, în condițiile Legii nr. 223/2025 privind identificarea, desemnarea și protecția infrastructurilor critice naționale.

Tipurile de clădiri utilizate în scopuri de securitate națională, care sunt scutite de obligațiile prevăzute la articolul 10 alineatele (1), (2) și (3) sau cărora aceste obligații li se aplică cu adaptările tehnice corespunzătoare

1. Clădiri istorice, clădiri militare și clădiri utilizate în scopuri de securitate națională specificate în Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023;
2. Clădiri care reprezintă monumente istorice, de artă sau de arhitectură, conform Legii nr. 1530/1993 privind ocrotirea monumentelor;
3. Clădiri utilizate pentru depozitarea sau comercializarea armelor și munițiilor conform Legii nr. 130/2012 privind regimul armelor și al munițiilor cu destinație civilă.
4. Clădiri utilizate pentru depozitarea sau comercializarea explozivilor de uz civil conform Legii nr. 67/2024 privind regimul explozivilor de uz civil;
5. Clădiri militare și clădiri utilizate în scopuri de securitate națională stabilite prin ordinele Ministerului Apărării și Serviciul de Informații și Securitate.

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii
(alinirea legislației naționale la prevederile legislației europene privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea infrastructurii (alinirea legislației naționale la prevederile legislației europene privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice) (în continuare - Proiect de lege) a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (MDED).

Proiectul de lege este conceput ca un instrument fundamental de politică economică, menit să catalizeze creșterea economică, inovația și competitivitatea națională prin dezvoltarea accelerată a infrastructurii digitale. Această abordare reflectă o viziune guvernamentală integrată, în care conectivitatea de mare viteză este recunoscută drept un pilon esențial pentru modernizarea tuturor sectoarelor economiei și pentru asigurarea unei tranziții digitale durabile și incluzive pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1 Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În baza Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Republica Moldova s-a angajat (prin dispoziții obligatorii, bazate pe norme), prin art. 102 în corelare cu art. 230 și art. 240 din Acord, la apropierea treptată a legislației sale naționale cu legislația Uniunii Europene (UE), astfel având atât obligația armonizării/transpunerii legislației europene, cât și responsabilitatea asigurării condițiilor de implementare corectă a acesteia, mai ales în noul context de stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană.

În vederea avansării procesului de integrare europeană, acest proiect de lege vizează alinirea la legislația europeană, implementarea recomandărilor formulate de Comisia Europeană pe marginea Agendei de Asociere Republica Moldova-Uniunea Europeană în perioada 2021-2027, îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, și Acordului dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la programul Uniunii „Mecanismul pentru interconectarea Europei”, ratificat prin Legea nr. 161/2023.

Prin Acordul de Asociere cu UE, Republica Moldova și-a asumat angajamentul privind consolidarea cooperării cu privire la dezvoltarea societății informaționale în beneficiul cetățenilor și al întreprinderilor prin punerea la dispoziție la scară largă a tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) și prin îmbunătățirea calității serviciilor la prețuri rezonabile. Această cooperare ar trebui să vizeze facilitarea accesului la piețele comunicațiilor electronice, încurajarea concurenței și a investițiilor în acest sector și promovarea dezvoltării serviciilor publice online (Cap. 18 „Societatea informațională”).

Instrumentul principal de implementare a Acordului de Asociere îl constituie Agenda de Asociere negociată cu Comisia Europeană.

La data de 21 octombrie 2022 în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 273 a fost publicată noua Agenda de Asociere care identifică domeniile prioritare de implementare a prevederilor Acordului de Asociere pentru perioada 2021-2027.

Astfel, în compartimentul *Economia și societatea digitală* din Recomandarea nr. 1/2022 a Consiliului de Asociere UE - Republica Moldova din 22 august 2022 privind Programul de asociere UE - Republica Moldova ¹ se recomanda ca în termen de trei - patru ani:

- **să fie continuat procesul apropierei legislației Republicii Moldova de legislația UE** în domeniul comunicațiilor electronice și al infrastructurii pentru date spațiale;
- **să fie asigurată punerea în aplicare în Republica Moldova a Acordului regional de roaming** și a Acordului regional privind spectrul de frecvențe radio între cele șase țări ale Parteneriatului estic;
- **să fie asigurată punerea în aplicare în Republica Moldova a strategiei naționale privind comunicațiile în bandă largă**, în conformitate cu legislația UE și cu bunele practici, în special în ceea ce privește securitatea infrastructurilor digitale.

Elaborarea prezentului Proiect de lege este determinată de angajamentele ferme ale Republicii Moldova în parcursul său de integrare europeană.

În mod specific, proiectul reprezintă o acțiune concretă de transpunere a **Regulamentului (UE) 2024/1309** al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024 privind măsurile de reducere a costului instalării rețelelor gigabit de comunicații electronice, de modificare a Regulamentului (UE) 2015/2120 și de abrogare a Directivei 2014/61/UE (**Gigabit Infrastructure Act – Regulamentul GIA**) ² și, inclusiv, de transpunere a **Recomandării (UE) 2020/1307** a Comisiei din 18 septembrie 2020 privind un set comun de instrumente al Uniunii pentru reducerea costului instalării rețelelor de foarte mare capacitate și asigurarea accesului în timp util și ușor pentru investiții la spectrul de frecvențe radio 5G, cu scopul de a încuraja conectivitatea în sprijinul redresării economice a Uniunii după criza provocată de pandemia de COVID-19, CELEX: 32020H1307, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 305/33 din 12 septembrie 2020.

Această obligație este explicitată și prioritizată în documente strategice naționale de o importanță majoră:

- **Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

Proiectul se încadrează în Clusterul 3 - „Competitivitate și creștere incluzivă”, Capitolul 10 - „Societatea informațională și mass-media”, reprezentând o măsură esențială pentru alinierea la standardele pieței unice digitale a UE.

- **Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027**, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025.

Implementarea Regulamentului GIA este o componentă cheie a agendei de reforme structurale, menită să deblocheze potențialul de creștere economică prin modernizarea infrastructurii critice.

Prin prisma obiectului de reglementare, prezentul act normativ se înscrie în cadrul Politicilor europene industriale și a Pieței interne în domeniul Tehnologia informației, telecomunicații și informatică.

Prin adoptarea prezentului act în domeniul comunicațiilor electronice, se crează *un cadru legal modern și competitiv*, care va stimula investițiile în infrastructură pentru dezvoltarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice, va asigura atingerea unei mai bune conectivități pentru utilizatori și va facilita accesul la servicii digitale de calitate pentru toți cetățenii.

Astfel, proiectul de lege nu este doar o cerință de conformitate, ci o componentă centrală a strategiei naționale de integrare europeană și de dezvoltare economică accelerată.

¹ [Programul de asociere UE - Republica Moldova](#)

² [Regulamentul \(UE\) 2024/1309 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2024](#)

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Cadrul normativ actual, reglementat în principal prin Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice (Legea nr. 28/2016), s-a dovedit a fi insuficient pentru a răspunde dinamicii accelerate a transformării digitale și pentru a atinge obiectivele ambițioase de conectivitate stabilite la nivel național și european.

Menționăm că, în conformitate cu Strategia de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 650/2023, statul și-a asumat obiective clare privind dezvoltarea conectivității de mare viteză, esențiale pentru tranziția către o economie digitală competitivă și alinierea la standardele europene. Strategia prevede, până în anul 2030, atingerea următoarelor ținte:

- asigurarea conectivității la viteze de cel puțin 100 Mbps pentru 75% din populație;
- extinderea acoperirii rețelelor 5G la minimum 25% din populație.

Deși Legea nr. 28/2016 a creat un cadru de bază pentru accesul la proprietăți, aceasta operează într-o paradigmă limitată, concentrându-se preponderent pe dreptul de acces, fără a aborda în mod sistemic întregul ecosistem al dezvoltării infrastructurii. Această abordare a generat un set de probleme structurale care împiedică în mod activ implementarea rapidă și eficientă a rețelelor de foarte mare capacitate (VHCN).

Principalele probleme identificate sunt:

1) Bariere de cost prohibitive

Costurile asociate lucrărilor civile (săpături, instalare de conducte, refacearea carosabilului) reprezintă cel mai mare obstacol în calea extinderii rețelelor, constituind până la 80% din costul total al unui proiect de implementare. Cadrul actual nu oferă mecanisme suficient de robuste pentru coordonarea lucrărilor și partajarea infrastructurii fizice pasive (stâlpi, piloni, conducte, canalizație) aparținând altor furnizori de rețea, inclusiv din sectorul utilităților (energie, apă, transport), ceea ce duce la duplicarea costisitoare și ineficientă a eforturilor.

2) Ineficiență administrativă și birocrație excesivă

Procedurile actuale de obținere a autorizațiilor de construire sunt fragmentate, lipsite de transparență și excesiv de îndelungate. Absența unor termene clare și obligatorii pentru autoritățile publice locale și lipsa unor proceduri digitalizate creează blocaje administrative care pot întârzia proiectele cu luni sau chiar ani, descurajând investițiile private, în special în zonele cu rentabilitate economică mai redusă.

3) Lipsa de coordonare și transparență

Planificarea și execuția lucrărilor civile se desfășoară în mod necoordonat între furnizorii de comunicații electronice și furnizori de alte rețele de utilități. Aceasta duce la situații, precum intervenții multiple asupra aceleiași infrastructuri rutiere într-un interval scurt de timp. Mai mult, lipsa unui registru centralizat și accesibil al infrastructurii fizice existente face dificilă planificarea eficientă și identificarea oportunităților de utilizare partajată.

4) Adâncirea decalajului digital

Consecința directă a costurilor ridicate și a barierelor administrative este concentrarea investițiilor private în zonele urbane, cu densitate mare și rentabilitate economică imediată.

Zonele rurale, îndepărtate și slab populate rămân insuficient deservite, ceea ce accentuează decalajul digital și adâncește inegalitățile sociale și economice. Cetățenii din aceste zone sunt

privați de accesul la servicii digitale esențiale, precum educația online, telemedicina, serviciile de e-guvernare, oportunitățile de telemuncă etc.

5) Standarde de construcție neadaptate viitorului

Legislația actuală nu impune nicio obligație privind echiparea clădirilor nou construite sau a celor supuse unor renovări majore cu infrastructură fizică internă pregătită pentru conectivitate de mare viteză (infrastructură „fiber-ready”). Această omisiune creează costuri suplimentare semnificative și dificultăți tehnice la momentul conectării ulterioare a utilizatorilor finali, reprezentând o barieră majoră în calea atingerii conectivității gigabit universale.

Aceste probleme nu reprezintă doar neajunsuri tehnice, ci un ansamblu de disfuncționalități sistemice, de piață și administrative, care limitează semnificativ potențialul de dezvoltare economică al Republicii Moldova. Ele mențin un cerc vicios: insuficiența infrastructurii de comunicații electronice încetinește transformarea digitală a economiei, iar aceasta, la rândul său, diminuează interesul și capacitatea investițională a sectorului privat.

Intervenția legislativă în vederea armonizării cadrului național cu prevederile Regulamentului (UE) 2024/1309 și Recomandarea (UE) 2020/1307 este, prin urmare, indispensabilă pentru a întrerupe acest ciclu de stagnare prin instituirea unui cadru normativ care să reducă barierele la investiții și să stimuleze partajarea eficientă a infrastructurii existente pentru a stimula dezvoltarea coerentă și eficientă a rețelelor VHCN în Republica Moldova.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Proiectul de lege urmărește atingerea unui set de obiective strategice, aliniate cu viziunea europeană a unei Societăți Gigabit și cu prioritățile naționale de dezvoltare:

- **Accelerarea implementării rețelelor de foarte mare capacitate (VHCN)** pe întreg teritoriul național, pentru a asigura o conectivitate universală la viteze gigabit și facilitarea accesului la servicii digitale esențiale.
- **Reducerea semnificativă a costurilor de instalare** a rețelelor prin promovarea utilizării partajate a infrastructurii fizice existente și prin coordonarea eficientă a lucrărilor civile.
- **Stimularea investițiilor private** în infrastructura digitală prin crearea unui cadru de reglementare predictibil, transparent și eficient.
- **Eliminarea decalajului digital** dintre zonele urbane și cele rurale, asigurând acces echitabil la servicii digitale avansate pentru toți cetățenii.
- **Alinierea completă a cadrului normativ național** la standardele și practicile Uniunii Europene, consolidând integrarea Republicii Moldova în piața unică digitală.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pentru atingerea acestor obiective, Proiectul de lege introduce un set de soluții inovatoare și cuprinzătoare, care reprezintă o schimbare fundamentală de paradigmă față de Legea nr. 28/2016.

Trecerea de la un model axat pe „accesul la proprietate” la un model de „dezvoltare a ecosistemului” este reflectată în următoarele prevederi cheie:

Acces extins la infrastructura fizică existentă

Proiectul stabilește un drept clar și executoriu pentru furnizorii de rețele de comunicații electronice de a solicita și de a obține acces la orice infrastructură fizică adecvată (stâlpi, piloni, conducte, canalizație, turnuri etc.), în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii. Acest drept se extinde nu doar la infrastructura altor furnizori de comunicații electronice, ci și la cea

deținută de furnizorii de rețele din alte sectoare (energie, transport, apă și canalizare) și de organismele din sectorul public.

Transparență prin Punctul Unic de Informare (PUI)

Se instituie obligația creării unui Punct Unic de Informare digital. Acesta va funcționa ca un ghișeu unic online, prin care furnizorii pot accesa informații minime esențiale despre infrastructura fizică existentă (localizare, tip, utilizare, punct de contact) și despre lucrările civile planificate.

PUI va servi, de asemenea, ca platformă pentru depunerea electronică a cererilor de autorizare. Această măsură va reduce considerabil costurile și timpul necesar pentru faza de planificare a proiectelor.

Coordonarea obligatorie a lucrărilor civile

Proiectul introduce un mecanism prin care orice furnizor de rețea care planifică lucrări civile, în special cele finanțate din fonduri publice, este obligat să accepte cererile rezonabile de coordonare din partea furnizorilor de comunicații electronice. Aceasta permite instalarea simultană a mai multor tipuri de infrastructură, maximizând eficiența fiecărei intervenții și minimizând disconfortul public.

Proceduri de autorizare accelerate și digitalizate

Aceasta este una dintre cele mai importante inovații. Proiectul stabilește un termen-limită strict de patru luni pentru ca autoritățile competente (în principal autoritățile publice locale) să decidă asupra unei cereri de autorizare complete. Mai mult, se introduce principiul aprobării tacite: în absența unei decizii în termenul stabilit, autorizația se consideră acordată. Toate cererile vor putea fi depuse și gestionate electronic prin intermediul PUI, eliminând procedurile birocratice inutile.

Infrastructură internă a clădirilor pregătită pentru viitor

Se introduce obligația legală ca toate clădirile nou construite și cele care fac obiectul unor lucrări de renovare majoră să fie echipate cu infrastructură fizică interioară pregătită pentru rețele prin fibră optică și cu un punct de acces. Această măsură de „future-proofing” asigură că ultimul segment al rețelei, până la utilizatorul final, este pregătit pentru conectivitate gigabit, eliminând costurile și dificultățile ulterioare de cablare.

Mecanism eficient de soluționare a litigiilor

Proiectul de lege desemnează Autoritatea de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice ca organism competent pentru soluționarea rapidă a litigiilor care pot apărea în aplicarea legii (ex: refuzul accesului, dezacorduri privind prețul, eșecul coordonării lucrărilor). Aceasta oferă o alternativă rapidă și specializată la procedurile judiciare tradiționale, asigurând deblocarea rapidă a proiectelor de investiții.

Elemente noi ale proiectului de lege față de Legea nr. 28/2016

1) Extinderea domeniului de aplicare asupra infrastructurii altor sectoare economice

Spre deosebire de Legea nr. 28/2016 noul proiect extinde explicit aplicarea reglementărilor asupra infrastructurii fizice aparținând operatorilor din alte sectoare economice, precum energie, transport, apă și canalizare, sporind semnificativ posibilitățile de reutilizare a infrastructurii existente.

2) Instituirea Punctului Unic de Informare în format digital

Legea nr. 28/2016 nu prevedea un mecanism unic și digitalizat de acces la informații privind infrastructura disponibilă pentru instalarea rețelilor de comunicații electronice, precum și pentru realizarea coordonată a lucrărilor civile. Proiectul introduce Punctul Unic de Informare ca instrument centralizat pentru furnizarea informațiilor privind infrastructura fizică existentă,

lucrările civile planificate și procedurile de autorizare, contribuind la transparență și debirocratizare.

3) Obligația de pregătire a clădirilor pentru rețele prin fibră optică

Proiectul introduce cerința ca noile clădiri și clădirile supuse renovărilor majore să fie echipate cu infrastructură fizică internă pregătită pentru fibră optică, prevedere care lipsește din Legea nr. 28/2016.

4) Clarificarea regimului de acces pe proprietăți private

Față de cadrul anterior, proiectul detaliază condițiile de acces pe proprietăți private, inclusiv procedura, obligațiile părților și criteriile de refuz motivat, consolidând echilibrul dintre interesul public și dreptul de proprietate.

5) Introducerea unor garanții sporite pentru protecția mediului

Proiectul promovează explicit utilizarea infrastructurii existente ca măsură de reducere a impactului asupra mediului, aspect care nu era tratat distinct în Legea nr. 28/2016.

6) Rol consolidat al autorității de reglementare

Proiectul clarifică și extinde atribuțiile autorității de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice în ceea ce privește facilitarea accesului, soluționarea disputelor și monitorizarea aplicării legii, depășind cadrul limitat al Legii nr. 28/2016.

7) Alinierea directă la Regulamentul (UE) 2024/1309

Noul proiect transpune și reflectă integral abordarea Regulamentului (UE) 2024/1309, în timp ce Legea nr. 28/2016 era construită pe Directiva 2014/61/UE, deja abrogată la nivelul Uniunii Europene.

8) Abrogarea expresă a Legii nr. 28/2016 și instituirea unui cadru normativ unitar

Proiectul elimină suprapunerile și lacunele existente prin abrogarea Legii nr. 28/2016 și instituirea unui cadru normativ unic, modern și adaptat noilor realități tehnologice.

Conform art. 18 alin. (1), prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2028, cu excepția art. 5 alin. (6), art. 10 alin. (3) și (4) și art. 11 alin. (6), care intră în vigoare la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Perioada de tranziție pentru aplicarea legii va permite:

- adaptarea operatorilor de rețea, a furnizorilor de rețele de comunicații electronice și a autorităților publice la noile obligații legale și proceduri administrative introduse prin lege;
- dezvoltarea, testarea și operaționalizarea **Punctului Unic de Informare**, inclusiv integrarea bazelor de date relevante și digitalizarea proceselor de schimb de informații;
- elaborarea și adoptarea actelor normative subsecvente necesare pentru aplicarea efectivă a legii;
- prevenirea blocajelor administrative și a riscurilor juridice care ar putea apărea în cazul aplicării imediate a tuturor prevederilor.

Totodată, intrarea în vigoare imediată a **art. 5 alin. (6), art. 10 alin. (3) și (4) și art. 11 alin. (6)** este justificată de necesitatea asigurării cadrului instituțional și procedural, indispensabil pentru pregătirea implementării legii, inclusiv inițierea măsurilor organizatorice, tehnice și administrative aferente. Prevederile din articolele respective vor servi ca temei legal pentru inițierea realizării acțiunilor necesare pentru implementarea legii.

Aplicarea diferențiată a prevederilor legii reflectă o abordare etapizată și proporțională, prin care dispozițiile cu rol pregătitor și instituțional intră în vigoare imediat, iar cele cu impact operațional major sunt aplicate după o perioadă rezonabilă de adaptare. Această soluție este conformă principiilor securității juridice, bunei guvernări și bunelor practici europene în domeniul reformelor structurale complexe.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborarea proiectului de lege, au fost analizate mai multe opțiuni de reglementare, însă s-a concluzionat că transpunerea integrală a Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 este singura soluție viabilă.

Opțiunile analizate:

Opțiunea 1: Menținerea cadrului normativ actual (status quo)

Această opțiune a fost respinsă categoric. Continuarea aplicării Legii nr. 28/2016 ar însemna perpetuarea problemelor sistemice identificate - costuri ridicate, întâzieri administrative, fragmentarea investițiilor și adâncirea decalajului digital. Mai mult, ar plasa Republica Moldova în situația de neconformitate cu angajamentele sale de aderare la UE, blocând progresul în cadrul negocierilor și potențialul acces la fonduri europene dedicate conectivității.

Opțiunea 2: Modificarea parțială a Legii nr. 28/2016

Această opțiune a fost considerată inefficientă și contraproductivă. Regulamentul GIA introduce un sistem coerent și interconectat de măsuri. Eficacitatea acestuia depinde de implementarea sinergică a tuturor componentelor sale.

De exemplu, crearea unui Punct Unic de Informare (PUI) fără introducerea simultană a unor termene stricte de autorizare și a principiului aprobării tacite ar fi o măsură lipsită de impact real. O abordare fragmentară ar crea un cadru legislativ hibrid, incoerent și ar eșua în a produce efectele de accelerare și reducere a costurilor scontate la nivel european

În concluzie menționăm că adoptarea unui nou act normativ care transpune integral și fidel Regulamentul GIA și Recomandarea (UE) 2020/1307 este singura cale care garantează alinierea la standardele UE, stimulează investițiile, reduce costurile în mod real și asigură o implementare coerentă și rapidă a rețelelor de comunicații electronice de foarte mare capacitate, esențiale pentru viitorul digital al Republicii Moldova.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 va avea un impact semnificativ asupra sectorului public din Republica Moldova.

Proiectul de lege subliniază importanța serviciilor de comunicații electronice pentru dezvoltarea economiei digitale, îmbunătățirea serviciilor publice și creșterea eficienței administrației publice.

Adoptarea și implementarea Proiectului de lege va genera un impact transformator asupra sectorului public, impunând modernizarea proceselor administrative și redefinirea rolurilor unor instituții cheie:

1) Autoritățile Publice Locale (APL)

APL-urile, în calitate de emitenți principali ai autorizațiilor de construire, vor fi supuse unor noi rigori procedurale. Introducerea unui termen-limită obligatoriu de patru luni pentru emiterea autorizațiilor și aplicarea principiului aprobării tacite vor necesita o eficientizare semnificativă a fluxurilor de lucru interne. APL-urile vor trebui să-și adapteze capacitățile pentru a gestiona cererile exclusiv în format electronic, prin intermediul PUI (Punctului Unic de Informare). Aceasta presupune investiții în digitalizare, instruirea personalului și, posibil, reorganizarea serviciilor de urbanism pentru a face față noilor cerințe de celeritate și transparență.

2) Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații (în continuare-Agenția)

Rolul Agenției va fi consolidat și extins semnificativ. Conform Proiectului de lege, Agenția este desemnată drept organism național de soluționare a litigiilor, având competența de a emite decizii obligatorii în termene scurte (de la o lună la patru luni). Aceasta va necesita alocarea de resurse umane, tehnice și financiare suplimentare pentru a gestiona un volum potențial mare de cazuri. De asemenea, Agenția va juca un rol central în coordonarea accesului la informații și în administrarea PUI, devenind arbitru și facilitatorul principal al pieței de infrastructură.

3) Alte organisme din sectorul public și furnizorii de rețea deținători de stat

Entitățile publice care dețin sau controlează infrastructură fizică (ex: Moldelectrica, Moldovagaz, Calea Ferată din Moldova, Administrația Națională a Drumurilor) vor avea noi obligații legale de a oferi acces la infrastructura lor și de a furniza date transparente despre aceasta și despre lucrările planificate prin PUI. Aceasta va impune crearea unor proceduri interne pentru gestionarea cererilor de acces și a fluxurilor de date către PUI.

În preambulul Regulamentului (UE) 2024/1309, impactul asupra sectorului public este specificat în diverse moduri, inclusiv prin sublinierea necesității ca autoritățile publice să colaboreze în ceea ce privește instalarea rețelelor de foarte mare capacitate și modernizarea infrastructurilor. Acest lucru este esențial pentru reducerea decalajului digital și pentru îmbunătățirea conectivității în zonele rurale sau izolate.

Impactul asupra sectorului public se referă în principal la următoarele aspecte:

Autoritățile publice devin furnizori de infrastructură / parteneri de acces

- instituțiile și entitățile publice (primării, consilii locale, autorități, companii de stat, de utilități etc.) care dețin infrastructură fizică (tuneluri, canalizări, clădiri, terenuri, stâlpi etc.) pot deveni căi de acces pentru furnizorii de comunicații electronice. Astfel, vor trebui să asigure acces - la cerere, într-un mod transparent, nediscriminatoriu, la un preț echitabil³.
- acest lucru oferă autorităților locale o nouă responsabilitate - de a facilita accesul și reutilizarea infrastructurii existente, posibil fiind nevoie să organizeze evidența georeferențiată a infrastructurii (ducte, trasee, clădiri etc.), să colaboreze activ cu furnizorii, să gestioneze solicitările.

Simplificarea și accelerarea procedurilor pentru autorități locale / administrație publică

- procedurile de autorizare, obținere de permise, solicitări de drept de acces / utilizare infrastructură vor trebui simplificate, armonizate și standardizate, ideal via un punct unic de informare (PUI) - ceea ce reduce birocrăția, timpii de aprobare, ambiguitățile⁴.
- în cazul lipsei unei decizii într-un termen (de ex. 4 luni), permisul ar putea fi considerat ca fiind „aprobat tacit” - reducând blocajele administrative⁵.
- sectorul public ar putea economisi timp și resurse (mai puține cereri separate, mai puține proceduri disparate) - iar asta ar putea îmbunătăți planificarea și implementarea lucrărilor de infrastructură, inclusiv în coordonare cu telecomunicațiile.

Facilitarea planificării urbane și a dezvoltării infrastructurii digitale/publice

³ [EU Gigabit Infrastructure Act Paves Way for More Access to Physical Infrastructures and Potential Further Deregulation of Telecom Sector](#)

⁴ [The Gigabit Infrastructure Act: what changes for FTTH between now and 2026](#)

⁵ [The Gigabit Infrastructure Act: Supporting the rollout of high-capacity communications networks](#)

- o legislație adaptată ar stimula extinderea rețelelor de bandă largă (fibră optică, rețele mobile 5G) - ceea ce, în viziune publică, poate aduce beneficii pentru „smart cities”, servicii publice digitale, administrație electronică, conectivitate universală, reducerea decalajului urban-rural. Regulamentul GIA însuși menționează că o rețea VHCN de calitate este fundamentul pentru o economie modernă, societăți digitale, servicii inovatoare.

- în cazul clădirilor publice (scoli, spitale, sedii autorități etc.) - obligația de a fi „fiber-ready” le-ar face pregătite pentru servicii digitale, tele-muncă, e-guvernare, e-educație, telemedicină etc.

Eficiență bugetară și optimizarea infrastructurii existente

- în loc de a construi infrastructură nouă de la zero, reutilizarea conductelor, canalizărilor, stâlpilor, clădirilor existente reduce costurile pentru toți actorii - și pentru stat / autorități publice ⁶.

- coordonarea lucrărilor civile (publice + telecom) poate reduce duplicarea săpăturilor, deranjării infrastructurii, costurilor de restaurare/amenajare, ceea ce e un beneficiu concret pentru municipalități ⁷.

Necesitatea adaptării legislative / instituționale la standarde internaționale / bune practici

- adoptarea unei legi naționale inspirate din Regulamentul GIA presupune să fie integrate mecanisme de acces la infrastructură, reguli clare de licențiere, proceduri simplificate, puncte de contact unice, transparență ceea ce ar implica reforme administrative, modernizarea cadrului legal, digitalizarea proceselor publice.

- este o oportunitate de „resetare” a modului în care autoritățile coordonează infrastructuri (utilități, comunicații electronice, urbanism) și de a crea sinergii între sectoare.

Adoptarea în Republica Moldova a unei legi care să transpună principiile Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307 poate fi un pas major spre *modernizarea infrastructurii digitale, digitalizarea administrației, extinderea accesului la internet de mare viteză în localități și mediul rural, și creșterea atractivității teritoriale* (pentru investitori, servicii, educație, sănătate etc.). În același timp, deschide posibilitatea de a valorifica infrastructura publică existentă - ceea ce poate reduce costuri semnificative de reconstrucție.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Transpunerea și implementarea Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 prin Legea privind infrastructura gigabit are un impact financiar diferențiat, atât asupra sectorului public, cât și asupra sectorului privat, însă *nu implică crearea unor cheltuieli bugetare semnificative suplimentare* pentru bugetul public național.

Dimpotrivă, măsurile propuse sunt concepute pentru *reducerea costurilor totale de implementare a rețelelor de comunicații electronice de foarte mare capacitate* (VHCN), în special prin diminuarea costurilor lucrărilor civile, care reprezintă cea mai mare pondere în investițiile de infrastructură.

Impact financiar asupra bugetului public

⁶ [Gigabit infrastructure act \[EU Legislation in Progress\]](#)

⁷ [EU's Gigabit Infrastructure Act enters into force](#)

Implementarea legii nu presupune alocarea de resurse bugetare majore pentru construcția directă a infrastructurii de comunicații electronice, întrucât investițiile în rețelele gigabit sunt realizate, în principal, de către operatorii economici. Impactul financiar asupra autorităților publice este limitat și se referă în principal la:

- costuri administrative legate de adaptarea cadrului normativ și procedural (revizuirea actelor normative secundare, procedurilor de autorizare, coordonare interinstituțională);
- eventuale costuri operaționale pentru organizarea și funcționarea mecanismelor de coordonare și informare, care pot fi integrate în structurile și sistemele existente ale administrației publice;
- activități de inventariere și gestionare a informațiilor privind infrastructura fizică existentă, în măsura în care acestea nu sunt deja disponibile.

În același timp, proiectul prevede crearea unui Sistem Informațional Automatizat „Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și Punctul de Informare Unic”. Cheltuielile estimate, în urma unui studiu realizat de Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor în anul 2022 (*ITU Policy Paper on Technical Specifications to Establish a Broadband Mapping System in Republic of Moldova*), pentru crearea acestui sistem sunt de circa 2,2 milioane de lei. Suma respectivă este prevăzută pentru anul 2027 în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu. Crearea sistemului va fi asigurată de organul central de specialitate care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice, în colaborare cu Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru, după care acesta se va transmite în gestiune Agenției.

Totodată, aplicarea principiilor Regulamentului (UE) 2024/1309 poate genera *economii bugetare indirecte*, prin coordonarea lucrărilor civile publice cu instalarea infrastructurii de comunicații electronice, reducerea intervențiilor repetitive asupra domeniului public și diminuarea costurilor de reabilitare a infrastructurii rutiere sau urbane.

Impact financiar asupra sectorului privat

Pentru sectorul privat, în special pentru operatorii de comunicații electronice, dezvoltatorii imobiliari și furnizorii de infrastructură fizică, impactul financiar este *preponderent pozitiv*. Regulamentul GIA ⁸ urmărește reducerea semnificativă a costurilor de implementare a rețelelor gigabit prin:

- reutilizarea infrastructurii fizice existente (conduce, canalizații, stâlpi, clădiri);
- coordonarea lucrărilor civile între diferiți actori;
- simplificarea și accelerarea procedurilor administrative și de autorizare;
- creșterea transparenței privind accesul la infrastructura disponibilă.

Aceste măsuri conduc la *reducerea investițiilor inițiale necesare*, la scurtarea perioadelor de implementare și la creșterea predictibilității costurilor, ceea ce îmbunătățește fezabilitatea economică a proiectelor, inclusiv în zonele rurale și slab populate.

În cazul dezvoltatorilor imobiliari, obligația de a asigura clădiri „pregătite pentru fibră” (fiber-ready) poate genera costuri inițiale suplimentare limitate, însă acestea sunt compensate pe termen mediu și lung prin creșterea valorii imobilelor, atractivitatea comercială sporită și reducerea costurilor ulterioare de conectare.

Argumentarea costurilor și eficiența economică

Regulamentul (UE) 2024/1309 pornește de la premisa că principala barieră în dezvoltarea rețelelor de mare viteză nu este lipsa cererii, ci nivelul ridicat al costurilor lucrărilor civile și al

⁸ [What is Gigabit Infrastructure Act | Universal connectivity by 2030](#)

procedurilor administrative. Prin urmare, abordarea legislativă nu constă în creșterea cheltuielilor publice, ci în optimizarea utilizării infrastructurii existente și în eliminarea blocajelor administrative.

În acest context, transpunerea Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307 în legislația Republicii Moldova este justificată din punct de vedere financiar, întrucât:

- nu presupune creșteri semnificative ale cheltuielilor bugetare;
- contribuie la reducerea costurilor totale de investiții în infrastructura digitală;
- creează premise pentru mobilizarea investițiilor private;
- generează beneficii economice indirecte prin dezvoltarea economiei digitale și a serviciilor publice electronice.

Impactul financiar al legii este pozitiv pentru mediul privat, în măsura în care măsurile de reducere a costurilor sunt aplicate eficient.

Pe termen mediu și lung, implementarea Regulamentului (UE) 2024/1309 poate conduce la economii structurale, creșterea eficienței investițiilor și valorificarea mai bună a infrastructurii existente, contribuind astfel la atingerea obiectivelor de transformare digitală și dezvoltare durabilă ale Republicii Moldova.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307 prin legea națională ar avea un impact semnificativ și asupra sectorului privat (furnizorii de rețele și/sau de servicii de comunicații electronice, furnizori de internet, constructori, dezvoltatori imobiliari, investitori etc.).

Menționăm principalele consecințe / oportunități / riscuri relevante, bazate pe preambulul și prevederile Regulamentului GIA pentru sectorul privat:

1) Regulamentul GIA vizează reducerea semnificativă a costului instalării rețelelor de comunicații foarte mari (VHCN - fibră optică, rețele 5G etc.) prin promovarea reutilizării infrastructurii fizice existente (conduite, stâlpi, suporturi, clădiri, canalizări etc.), coordonarea lucrărilor civile și simplificarea procedurilor administrative ⁹.

2) introduce obligativitatea ca clădirile noi (sau cele renovate major) să fie „fiber-ready” - adică pregătite pentru conectarea la fibră optică, cu infrastructură fizică internă, cablaj de fibră etc ¹⁰.

3) creează un mecanism de „punct unic de informare” (Single Information Point, SIP) - un portal național sau entitate - unde furnizori pot obține informații despre infrastructura existentă, planurile de lucrări civile, pot cere permise / drepturi de acces, etc. Astfel, procedurile devin mai transparente și standardizate ¹¹.

4) Prevederile Regulamentului GIA sunt valabile nu doar pentru furnizorii de comunicații electronice, ci și pentru alți furnizori de infrastructură (utilități, energie, apă, transport etc.) - ceea ce extinde potențialul de reutilizare a infrastructurilor existente, inclusiv de către firme private care gestionează astfel de utilități.

Posibile beneficii / efecte pozitive pentru sectorul privat

1) Scăderea costurilor și creșterea predictibilității pentru furnizori de comunicații electronice și investitori

⁹ [Facilitating the rollout of very high-capacity networks](#)

¹⁰ [Gigabit Infrastructure Act including obligations regarding in-building physical infrastructure and fibre wiring enters into force](#)

¹¹ [Will the Gigabit Infrastructure Act lead to faster telecom rollout?](#)

- reutilizarea infrastructurii existente (conducte, stâlpi, piloni, clădiri) reduce necesitatea de săpături, construcții noi, lucrări civile masive - ceea ce scade costurile de lansare a rețelelor de fibră optică sau rețele 5G ¹².

- procedurile simplificate și standardizate (permisuri, drept de acces, cereri, aprobare) cresc predictibilitatea implementării: firmele pot planifica mai bine proiectele, termenele, costurile ¹³.

- obligația „fiber-ready” pentru clădiri noi creează o piață „verde” pentru infrastructură modernă: dezvoltatorii imobiliari, constructorii și proprietarii de clădiri pot beneficia de cerere sporită pentru clădiri deja pregătite pentru bandă largă - avantaj competitiv.

2) Acces mai facil la piață pentru furnizorii mai mici și concurență mai mare

- partajarea infrastructurii și accesul comun permite și furnizorilor mai mici sau noi pe piață să intre mai ușor: nu mai trebuie să investească masiv în infrastructură „pasivă” - pot folosi ceea ce există. Astfel, concurența devine mai intensă, ceea ce pe termen mediu - poate duce la prețuri mai bune pentru consumatori ¹⁴.

- în zone rurale sau mai puțin deservite (sat, localități mici), costurile reduse de infrastructură și stimulentele pentru extinderea rețelelor pot face fezabilă investiția telecom - companiile pot extinde acoperirea cu risc redus ¹⁵.

3) Stimul pentru digitalizare, inovație și servicii noi

- o rețea gigabit, extinsă și accesibilă, oferă infrastructura de bază pentru servicii moderne: cloud, IoT, servicii de streaming, e-commerce, lucru la distanță, „smart-city”, telemedicină, e-educație - ceea ce poate impulsiona afaceri noi, mai eficiente, dar și creșterea celor existente ¹⁶.

- deoarece Regulamentul GIA susține co-implementarea lucrărilor civile (ex: fibra instalată simultan cu lucrări de utilități, renovări, construcții) - firmele de construcții, dezvoltatori imobiliari, inginerie civilă, utilități pot integra serviciile de telecom mai ușor, diversificându-și portofoliul.

4) Economii și eficiență operațională pentru firme mari / multi-naționale

- pentru furnizorii de comunicații electronice care activează în mai multe regiuni sau țări, cadrul unificat oferit de regulamentul GIA reduce fragmentarea regulilor, procedurilor, cerințelor - deci costurile administrative și logistice scad ¹⁷.

- Planificarea rețelelor devine mai eficientă: acces la hărți de infrastructură, informații despre lucrări civile, coordonare cu alte proiecte de infrastructură → reducere de „bariere neașteptate”, întârzieri, costuri suplimentare.

5) Posibile riscuri, provocări sau efecte nedorite pentru sectorul privat

- chiar dacă reutilizarea infrastructurii reduce costuri, pot apărea dispute privind prețul „echitabil și rezonabil” pentru acces - adică negocieri cu proprietari de infrastructură (publice sau private), ceea ce poate crea incertitudine sau întârzieri ¹⁸.

¹² [EU Gigabit Infrastructure Act Paves Way for More Access to Physical Infrastructures and Potential Further Deregulation of Telecom Sector](#)

¹³ [Gigabit Infrastructure Act: new European rules to spur telecoms networks roll-out](#)

¹⁴ [Understanding the European Union Gigabit Infrastructure Act](#)

¹⁵ [Gigabit infrastructure act \[EU Legislation in Progress\]](#)

¹⁶ [BRIEFING-EU Legislation in Progress, Gigabit Infrastructure Act](#)

¹⁷ [The Gigabit Infrastructure Act: what changes for FTTH between now and 2026](#)

¹⁸ [Understanding the European Union Gigabit Infrastructure Act](#)

- implementarea în practică în state non-UE (sau țări aspirante/paralele, ca Republica Moldova) poate necesita adaptări legislative, instituționale, tehnice - ceea ce presupune costuri inițiale: inventariere infrastructură, digitalizarea datelor, reglementări de acces, standarde tehnice etc. Fără aceste adaptări, beneficiile pot rămâne teoretice.

- în cazul renovărilor sau construcțiilor noi, costul inițial pentru „fiber-ready” (infrastructură internă, cablaj etc.) poate fi perceput ca o povară de către dezvoltatori sau proprietari - ceea ce ar putea reduce apetitul de construire sau crește prețurile apartamentelor / clădirilor.

- dacă concurența devine intensă, firmele mici pot avea nevoie să se diferențieze - costurile de marketing, ofertă, servicii, întreținere pot crește, chiar dacă infrastructura de bază e mai ieftină.

6) Beneficii prognozate pentru sectorul privat, urmare a transpunerii în legislația națională a Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307

- reduce costul de intrare pe piața telecom / internet pentru firme noi sau mai mici, stimulând competiția și diversificarea ofertelor;

- face mai atractive investiții de infrastructură digitală, mai ales în zone rurale/smaller towns, prin reducerea costurilor fixe;

- stimula dezvoltatori imobiliari să proiecteze clădiri “future-proof” - ceea ce pe termen mediu ar crește calitatea infrastructurii imobiliare și ar aduce valoare adăugată;

- deschide oportunități pentru firme de construcții, utilități, inginerie civilă, să ofere servicii integrate (construcție + infrastructură digitală) - un nou segment de piață.

În context, potențialul pentru accelerare a digitalizării economice există, dar succesul depinde de modul concret în care legea e implementată: reguli clare, instituții-capabile, garantarea accesului echitabil la infrastructură, și un cadru competitiv transparent.

Analiza SWOT - impact asupra sectorului privat după implementarea Regulamentului GIA în Republica Moldova

Avantaje (puncte tari)	Dezavantaje (puncte slabe)
a) Reducerea costurilor de implementare a rețelelor gigabit. - reutilizarea infrastructurii existente (conduite, stâlpi, suporturi, canalizări publice/private). - scăderea masivă a costurilor pentru lucrări civile (care reprezintă 70-80% din costul total de infrastructură). b) Creșterea predictibilității investițiilor. - termene clare și mai scurte pentru autorizatii. - proceduri standardizate și digitalizate, cu posibile aprobări tacite. c) Acces mai simplu la infrastructura altor furnizori și utilități. - obligativitatea de partajare transversală a infrastructurii (energie, apă, transport).	a) Costuri inițiale de adaptare și conformare - necesitatea ajustării proceselor interne. - investiții în infrastructura internă pentru dezvoltatori (clădiri fiber-ready). b) Posibile dispute privind tarifele de acces la infrastructura fizică. - lipsa unei metodologii clare poate crea neînțelegeri furnizor - proprietar. - birocrăția în negocierea accesului poate întârzia proiectele. c) Riscul creșterii concurenței pe o piață deja fragmentată. - furnizorii mici pot fi presăși de prețuri reduse și investiții mai mari. - necesitatea diferențierii prin servicii → costuri suplimentare.

- eliminarea monopolurilor locale asupra infrastructurii pasive. d) Dezvoltarea unei noi piețe „fiber-ready buildings”. - avantaj competitiv pentru dezvoltatorii care construiesc clădiri pregătite pentru fibră optică. - cerere în creștere pentru imobile moderne, conforme cu standarde UE. e) Posibilă creștere a bazei de clienți în zone slab deservite. - extinderea rețelelor devine mai rentabilă în zone rurale și periurbane. - creșterea adoptării serviciilor digitale → cerere nouă pentru furnizori.	d) Capacitate tehnică neuniformă în rândul furnizorilor mici. - lipsa resurselor umane/tehnice pentru integrare, digitalizare, sisteme geospațiale. - dificultate în utilizarea portalului unic de informare (PUI).
Oportunități:	Amenințări (riscuri)
a) Atragerea investițiilor străine în infrastructura digitală. - investitorii internaționali preferă cadre reglementare previzibile și armonizate cu UE. - Republica Moldova devine mai atractivă pentru proiecte de fibră optică și rețele 5G. b) Creșterea rapidă a sectorului construcțiilor și serviciilor tehnice. - cerere pentru instalatori, proiectanți, companii de inginerie. - posibilitatea integrării telecom + utilități în proiecte comune. c) Dezvoltarea economiei digitale și a serviciilor inovative. - Startup-uri în IoT, cloud, aplicații smart city, telemedicină, e-educație. - o infrastructură gigabit stimulează piața IT și outsourcing. d) Extinderea rețelelor în zone greu accesibile. - posibile scheme de cofinanțare public-privat (PPP). - costurile reduse facilitează extinderea rețelelor la sate. e) Avantaje competitive pentru companiile care adoptă rapid standardul „fiber-ready”.	a) Posibilă supra-reglementare la nivel național. - dacă legea transpune Regulamentul GIA prea rigid, poate crea costuri administrative inutile. - furnizorii pot percepe reglementarea ca fiind restrictivă. b) Concurență intensificată care poate afecta profitabilitatea. - intrarea unor noi furnizori → presiune pe prețuri. - furnizorii tradiționali pot pierde cote de piață dacă nu investesc rapid. c) Lipsa de capacitate instituțională a autorităților naționale. - dacă portalul PUI nu este funcțional și actualizat, procesul se blochează. - autorizațiile pot rămâne lente dacă administrațiile locale nu sunt digitalizate. d) Necesitatea unui cadru de tarificare transparent și previzibil. - fără o metodologie clară → risc de abuzuri sau prețuri „artificiale”. - incertitudinea descurajează investițiile private.

- acces la chiriași cu valoare ridicată (IT, fintech, companii internaționale). - creșterea valorii imobilelor noi și renovate.	
Implementarea Regulamentului (UE) 2024/1309 în Republica Moldova va crea oportunități enorme pentru sectorul privat, în special pentru furnizorii de comunicații electronice și dezvoltatorii de infrastructură, prin reducerea costurilor, creșterea transparenței și stabilirea unui cadru european modern. În același timp, succesul depinde de: - claritatea normelor tehnice; - funcționarea eficientă a punctului unic de informare; - digitalizarea administrației locale; - metodologia tarifară pentru acces la infrastructură. Dacă acestea sunt implementate corect, sectorul privat va beneficia de o piață mai competitivă, mai predictibilă și cu costuri mai mici, ceea ce va accelera dezvoltarea infrastructurii gigabit în Republica Moldova.	
4.4. Impactul social	
Impactul social al transpunerii și implementării Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 în Republica Moldova este unul preponderent pozitiv, fiind orientat spre reducerea decalajelor digitale, creșterea incluziunii sociale și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. Așa cum reiese din preambulul Regulamentului (UE) 2024/1309 și din documentele Comisiei Europene, măsurile de reducere a costurilor de instalare a rețelelor gigabit creează premisele extinderii rețelelor de comunicații electronice de foarte mare capacitate (VHCN) inclusiv în zonele rurale, izolate și slab populate, unde investițiile private sunt, în prezent, limitate sau inexistente. Prin facilitarea dezvoltării infrastructurii digitale în aceste zone, <i>legea contribuie direct la asigurarea accesului universal la servicii de comunicații electronice de înaltă calitate</i>, reducând decalajul digital dintre mediul urban și cel rural. Un acces mai larg și mai fiabil la internet de mare viteză favorizează incluziunea digitală a tuturor categoriilor sociale și creează oportunități reale de participare economică, educațională și socială. Impactul asupra <i>educației și sănătății</i> este deosebit de relevant. Dezvoltarea infrastructurii de comunicații electronice de ultimă generație sprijină extinderea serviciilor de e-educație și e-sănătate, facilitând accesul la platforme de învățare la distanță, resurse educaționale online, consultații medicale la distanță, monitorizarea pacienților și utilizarea dosarului electronic de sănătate. Aceste evoluții contribuie la reducerea disparităților regionale și socio-economice, la creșterea calității serviciilor publice și la eficientizarea costurilor în domeniul educației și sănătății. De asemenea, implementarea legii generează <i>efecte sociale indirecte pozitive asupra ocupării forței de muncă și dezvoltării economice</i>. Investițiile în infrastructura de comunicații electronice pot conduce la crearea de locuri de muncă atât direct, în domeniul construcției și întreținerii rețelelor, cât și indirect, prin stimularea sectoarelor economice dependente de conectivitatea digitală. Pe termen mediu și lung, accesul extins la internet de mare viteză favorizează creșterea productivității, inovarea, dezvoltarea antreprenoriatului local și facilitarea telemuncii, inclusiv accesul la piețe și oportunități economice globale.	

Totodată, infrastructura digitală modernă contribuie la *consolidarea incluziunii sociale și a participării civice*, prin facilitarea accesului cetățenilor la informații, servicii publice digitale și platforme de e-guvernare. Aceasta poate spori transparența administrației publice, eficiența serviciilor furnizate și implicarea cetățenilor în procesele decizionale și democratice.

În ansamblu, transpunerea Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307 prin Legea privind infrastructura gigabit va contribui direct la realizarea obiectivelor Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023–2030, sprijinind dezvoltarea unei societăți digitale incluzive, echitabile și reziliente, în care accesul la servicii digitale esențiale este garantat tuturor cetățenilor, fără a lăsa pe nimeni în urmă.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Funcționarea Punctului Unic de Informare va implica colectarea și prelucrarea anumitor date, cum ar fi punctele de contact ale persoanelor responsabile din cadrul entităților publice și private.

Se specifică faptul că toate operațiunile de prelucrare a datelor se vor realiza în strictă conformitate cu legislația națională privind protecția datelor cu caracter personal, respectând principiile necesității, proporționalității și limitării scopului.

Proiectul de lege impune, de asemenea, măsuri corespunzătoare pentru asigurarea confidențialității și a secretelor comerciale.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul are un impact indirect pozitiv asupra echității și egalității de gen.

Prin îmbunătățirea conectivității, în special în zonele rurale, se creează oportunități sporite pentru munca la distanță și antreprenoriat online.

Aceste forme flexibile de muncă pot beneficia în mod disproporționat femeile, permițându-le o mai bună reconciliere între viața profesională și cea de familie.

De asemenea, accesul îmbunătățit la servicii digitale de sănătate și educație este deosebit de benefic pentru femei, care adesea îndeplinesc rolul de îngrijitor principal în familie.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul de lege are un impact pozitiv semnificativ asupra mediului, deși acest aspect nu este imediat evident.

Principiile fundamentale ale legii - utilizarea în comun a infrastructurii existente și coordonarea lucrărilor civile - sunt, în esență, principii de economie circulară și eficiență a resurselor. Prin maximizarea utilizării infrastructurii deja construite și prin evitarea săpăturilor redundante, legea contribuie la:

- **Reducerea intervențiilor disruptive asupra mediului**

mai puține șantiere înseamnă o perturbare redusă a solului, a peisajului urban și rural și a ecosistemelor locale.

- **Conservarea resurselor naturale**

se va reduce consumul de materiale de construcție (nisip, pietriș, asfalt, beton) necesare pentru lucrări noi și pentru refacearea infrastructurii afectate.

- **Diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră**

o activitate de construcție redusă implică un consum mai mic de combustibil pentru utilaje grele și transport, contribuind la reducerea amprente de carbon a sectorului.

Această abordare este pe deplin aliniată cu obiectivele climatice ale Uniunii Europene, menționate explicit în considerentele Regulamentului GIA și a Recomandării (UE) 2020/1307.

4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate alte impacturi majore.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul de lege asigură un grad de compatibilitate deplină cu legislația Uniunii Europene, fiind elaborat cu scopul specific de a transpune în ordinea juridică națională prevederile Regulamentului (UE) 2024/1309 și a Recomandării (UE) 2020/1307. Documentul tehnic care atestă acest grad de compatibilitate este Tabelul de Concordanță, anexat la dosarul proiectului. Acest tabel demonstrează, articol cu articol, alinierea fidelă a normelor propuse în proiectul de lege național cu dispozițiile corespunzătoare din regulamentul european, inclusiv adaptările necesare pentru a reflecta specificul cadrului instituțional și juridic al Republicii Moldova.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Proiectul de lege abrogă Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice și creează noul cadru juridic necesar pentru implementarea Regulamentului GIA. Acesta desemnează Agenției drept organism competent pentru soluționarea litigiilor și stabilește obligații clare pentru autoritățile administrației publice locale în procesul de autorizare.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe pagina web oficială a Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și portalul particip.gov.md, și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/15735. Având în vedere importanța proiectului de lege, a impactului deciziei ce urmează a fi luată asupra pieței de comunicații electronice din Republica Moldova, autorii proiectului consideră necesară consultarea tuturor părților interesate în scopul asigurării transparenței și imparțialității în procesul decizional și a predictibilității măsurilor adoptate. În acest scop au fost lansate mai multe etape de consultare preliminară a prevederilor necesare de inclus în proiectul de lege, cu implicarea pe larg a tuturor părților interesate. În conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate, autorităților administrative/instituții publice/părți interesate, în funcție de obiectul de reglementare, după cum urmează: - Ministerul Finanțelor; - Ministerul Justiției; - Ministerul Apărării; - Ministerul Sănătății; - Ministerul Afacerilor Interne; - Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; - Serviciul de Informații și Securitate; - Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații; - Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru;

- Agenția Proprietăți Publice;
- Centrul de Armonizare a Legislației;
- Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;
- Centrul Național Anticorupție;
- Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”;
- Consiliul Concurenței;
- Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică;
- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Asociația Companiilor Private din domeniul TIC (ATIC);
- Asociația Businessului European Moldova (EBA);
- Asociația Investitorilor Străini (FIA);
- Camera de Comerț Americană din Moldova.

Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi plasat pe pagina web oficială a MDED și pe portalul www.particip.gov.md.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de lege însoțit de Tabelul de concordanță pentru actul normativ UE transpus prin prezenta lege, va fi expediat Centrului de Armonizare a Legislației în vederea efectuării expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, conform prevederilor art. 34 alin. (1) și art. 35 din Legea nr. 100/2017.

Totodată, potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis Ministerului Justiției și Centrul Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție și juridice urmează a fi inclusă în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării rapoartelor din partea instituțiilor.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Pentru a asigura claritatea, coerența și securitatea juridică, Proiectul de lege este conceput ca un act normativ de sine stătător, care va reglementa în mod exhaustiv domeniul său de aplicare.

În consecință, la data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice se va abroga.

Această soluție legislativă este esențială pentru a elimina orice suprapunere sau conflict de norme și pentru a înlocui un cadru de reglementare depășit cu un regim juridic modern, complet și perfect aliniat la standardele europene.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Succesul implementării acestei legi depinde în mod crucial de adoptarea în timp util a unui set de acte normative secundare și de desemnarea clară a autorităților responsabile pentru fiecare sarcină nouă.

Implementarea prevederilor prezentei legi va fi realizată în mod coordonat de către autoritățile publice centrale și locale, precum și de către autoritățile de reglementare și control competente, în conformitate cu atribuțiile stabilite prin lege.

➤ Instituții responsabile și roluri

Principalele entități implicate în implementare sunt:

a) Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații - autoritate responsabilă de:

- coordonarea aplicării dispozițiilor privind accesul la infrastructura fizică și coordonarea lucrărilor civile (art. 5);
- elaborarea și publicarea ghidurilor, orientărilor și cerințelor administrative pentru cererile de acces și coordonare;
- gestionarea punctului unic de informare și asigurarea transparenței informațiilor privind infrastructura și lucrările civile;
- soluționarea litigiilor dintre părțile implicate;
- monitorizarea și raportarea către Comisia Europeană privind aplicarea legii.

b) Autoritățile publice locale (APL) – responsabile de acordarea autorizațiilor și drepturilor de acces (art. 13);

- asigurarea funcționării punctului unic de contact la nivel local;
- examinarea notificărilor privind lucrările exceptate de la autorizare (art. 15);
- respectarea termenelor procedurale și aplicarea mecanismului de autorizare tacită.

c) Organul central de specialitate în domeniul construcțiilor și locuințelor – responsabil de:

- elaborarea și adoptarea standardelor și specificațiilor tehnice pentru infrastructura pregătită pentru fibră optică (art. 10 alin. (4));
- stabilirea procedurii de etichetare „clădire pregătită pentru fibră optică”.

d) Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică – responsabil de controlul respectării standardelor tehnice în construcții (art. 10 alin. (5)).

e) Ministerul Mediului, în colaborare cu organul central de specialitate care elaborează, promovează și realizează politica Guvernului în domeniul comunicațiilor electronice - responsabil de elaborarea unui ghid cu cele mai bune practici pentru stimularea instalării rețelelor de comunicații electronice cu amprentă de mediu redusă.

f) Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și operatorii de rețea responsabili de instalarea rețelelor de foarte mare capacitate și partajarea infrastructurii conform cerințelor legale și tehnice.

➤ **Capacități instituționale**

Implementarea legii nu necesită crearea unor instituții noi, fiind realizată prin valorificarea capacităților existente:

- **capacități umane:** personal existent al APL și Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, precum și personal suplimentar angajat de Agenție pentru gestionarea punctului unic de informare;
- **capacități materiale și tehnice:** platformele electronice existente (ghișeul unic, registrul de evidență a rețelelor edilitare, ș.a.), punctul unic de informare creat în conformitate cu legea;

- **capacități financiare:** implementarea se realizează din bugetele instituțiilor existente, totodată sunt dedicate mijloace bănești din bugetul de stat pentru anul 2027 în Cadrul Bugetar pe Termen Mediu pentru crearea unui Sistem Informațional Automatizat „Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și Punctul de Informare Unic”

➤ **Măsuri operaționale principale**

Pentru punerea în aplicare a legii vor fi realizate următoarele măsuri:

- elaborarea și adoptarea actelor normative subsecvente de către Guvern și Agenție (art. 5 și dispozițiile finale).
- crearea și operaționalizarea punctului unic de informare privind infrastructura fizică și lucrările civile.
- elaborarea standardelor tehnice pentru infrastructura pregătită pentru fibră optică (art. 10).
- instruirea autorităților publice locale privind procedurile de autorizare și notificare.
- informarea operatorilor și furnizorilor privind noile obligații și drepturi de acces.
- monitorizarea aplicării legii și soluționarea litigiilor de către Agenție.
- ajustarea contractelor existente între operatori și autorități publice.

➤ **Monitorizarea și evaluarea performanței**

Performanța actului normativ va fi evaluată periodic de către Agenție, prin următorii indicatori:

- numărul cererilor de acces soluționate;
- durata medie de obținere a drepturilor de acces;
- numărul litigiilor soluționate;
- gradul de utilizare a punctului unic de informare;
- nivelul de extindere a rețelelor de foarte mare capacitate.

Agenția va informa Comisia Europeană o dată la trei ani cu privire la stadiul punerii în aplicare a prevederilor legii.

Secretar de stat

Cristina CEBAN